

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ**

Кафедра обліку і оподаткування

На правах рукопису

БУРАВСЬКА ВАЛЕРІЯ ПАВЛІВНА

**ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ «ГОТОВА ПРОДУКЦІЯ» ТА ЇЇ
ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНІЙ СИСТЕМІ
ПІДПРИЄМСТВА**

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»

Робота на здобуття освітнього ступеня «Магістр»

Науковий керівник:
САФАРОВА АННА ТАДЖИДІНІВНА
кандидат економічних наук, доцент

РЕКОМЕНДОВАНО ДО ЗАХИСТУ

Протокол № ___
засідання кафедри обліку і оподаткування
від 04.12.2024 р.

Завідувач кафедри
_____ проф. Садовська І.Б.

ЛУЦЬК – 2024

Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет економіки та управління
Кафедра обліку і оподаткування
Другий (магістерський) рівень
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Освітньо-професійна програма «Облік і
оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

«27» вересня 2023 року

ЗАВДАННЯ НА ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ (ПРОЕКТ)**ЗДОБУВАЧУ ОСВІТИ**

Буравській Валерії Павлівні

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи) Економічна категорія «готова продукція» та її відображення в обліково-аналітичній системі підприємства
Керівник проекту (роботи) Сафарова Анна Таджидінівна, к.е.н., доцент,
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
2. Строк подання студентом роботи (проекту) 04.12.2024 р.
3. Мета та завдання випускної кваліфікаційної роботи (проекту) Метою роботи є систематизація, аналіз та розкриття ключових аспектів економічної категорії «готова продукція» та її відображення в обліково-аналітичній системі підприємства. Завдання роботи полягають у визначенні сутності та класифікації готової продукції, її ролі в обліково-аналітичній системі, дослідженні сучасних тенденцій та інноваційних підходів до обліку готової продукції, аналізі організаційно-економічних характеристик підприємства, вивченні процесу документального оформлення виробництва та відпуску готової продукції, а також розробці методики аналізу виробництва та реалізації готової продукції.
4. Дата видачі завдання 27.09.2023 р.

АНОТАЦІЯ

Буравська В.П. Економічна категорія «готова продукція» та її відображення в обліково-аналітичній системі підприємства. На правах рукопису.

Випускна робота магістра має на меті систематизацію, аналіз та розкриття ключових аспектів економічної категорії «готова продукція» та її відображення в обліково-аналітичній системі підприємства.

У роботі досліджено теоретичні основи та економічне відображення «готової продукції», зокрема, визначено та класифіковано готову продукцію, визначено роль готової продукції в обліково-аналітичній системі підприємства, досліджено сучасні тенденції та інноваційні підходи до відображення готової продукції. Надалі надано організаційно-економічну характеристику підприємства, проаналізовано документальне оформлення виробництва та відпуску готової продукції, проаналізовано відображення операцій з виробництва й збуту готової продукції в системі рахунків бухгалтерського обліку. Проаналізовано облік та рух готової продукції та її реалізації, зокрема, проведено економічний аналіз виробництва та реалізації готової продукції, визначено організаційно-методичні аспекти підготовки та проведення аудиторської перевірки обліку та звітності готової продукції та її реалізації, сформовано напрями оптимізації обліково-аналітичного процесу готової продукції.

У роботі вдосконалено методику обліку готової продукції, зокрема, виявлено недоліки існуючої системи обліку та запропоновано нові підходи до документального оформлення та контролю руху готової продукції. Досліджено роль автоматизації в облікових процесах і запропоновано інтеграцію сучасних інформаційних технологій для полегшення обліку та аналітики.

Наукова новизна дослідження полягає в розробці нових підходів до обліково-аналітичного відображення готової продукції на підприємствах, визначенні ефективних методів контролю за її виробництвом та реалізацією, а

також у розробці рекомендацій щодо вдосконалення обліково-аналітичної системи для підвищення точності обліку та зниження витрат підприємства.

В роботі запропоновано інноваційні підходи до класифікації готової продукції та аналізу її руху, що дозволяє покращити прийняття управлінських рішень та підвищити конкурентоспроможність підприємства на ринку.

Ключові слова: «готова продукція», облік, аналіз, обліково-аналітична система, фінансова звітність, бухгалтерський облік.

SUMMARY

Buravska V.P. The economic category “finished goods” and its reflection in the accounting and analytical system of the enterprise. The manuscript.

The master's thesis aims to systematize, analyze, and disclose key aspects of the economic category «finished products» and its reflection in the accounting and analytical system of the enterprise. The paper explores the theoretical foundations and economic reflection of «finished products,» in particular, defines and classifies finished products, defines the role of finished products in the accounting and analytical system of the enterprise, explores modern trends and innovative approaches to the reflection of finished products. Further, the organizational and economic characteristics of the enterprise are provided, the documentation of production and release of finished products is analyzed, and the reflection of operations for the production and sale of finished products in the accounting account system is analyzed. The accounting and movement of finished products and their sale were analyzed, in particular, an economic analysis of the production and sale of finished products was conducted, organizational and methodological aspects of preparing and conducting an audit of accounting and reporting of finished products and its sale were determined, and directions for optimizing the accounting and analytical process of finished products were formed.

The work improved the methodology for accounting for finished products, in particular, identified shortcomings of the existing accounting system and proposed

new approaches to documenting and controlling the movement of finished products. The role of automation in accounting processes was investigated, and the integration of modern information technologies was proposed to facilitate accounting and analytics.

The scientific novelty of the study lies in the development of new approaches to accounting and analytical reflection of finished products at enterprises, the determination of effective methods of controlling its production and sale, as well as the development of recommendations for improving the accounting and analytical system to increase the accuracy of accounting and reduce the costs of the enterprise. The paper proposes innovative approaches to the classification of finished products and the analysis of their movement, which allows improving management decision-making and increasing the competitiveness of the enterprise in the market.

The practical significance of the study lies in the development of recommendations aimed at improving the accounting and analytical systems, which can increase the accuracy of accounting and reduce the costs associated with the production and sale of finished products.

Keywords: finished products, accounting, analysis, accounting and analytical system, financial reporting, accounting methods.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ЕКОНОМІЧНЕ ВІДОБРАЖЕННЯ «ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ».....	10
1.1. Визначення та класифікація готової продукції.....	10
1.2. Роль готової продукції в обліково-аналітичній системі підприємства.....	13
1.3. Сучасні тенденції та інноваційні підходи до відображення готової продукції.....	16
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	20
2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства.....	20
2.2. Документальне оформлення виробництва та відпуску готової продукції, особливості аналітичного обліку.....	32
2.3. Відображення операцій з виробництва й збуту готової продукції в системі рахунків бухгалтерського обліку.....	36
РОЗДІЛ 3. МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	45
3.1. Методика аналізу виробництва та реалізації готової продукції.....	45
3.2. Аналіз якості та асортименту готової продукції підприємства.....	48
3.3. Напрями оптимізації обліково-аналітичного процесу готової продукції.....	54
ВИСНОВКИ.....	57
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	60
ДОДАТКИ.....	66

ВСТУП

У сучасних умовах ринкової економіки оптимальне управління виробництвом та ефективне використання ресурсів є критичними для підвищення конкурентоспроможності підприємств у різних галузях. Однією з важливих економічних категорій, що визначає ефективність виробничих процесів, є «готова продукція». Від правильного обліку, аналізу та контролю цієї категорії залежить не лише фінансовий результат, але й здатність підприємства адаптуватися до змінюваних умов ринку, задовольняти попит споживачів та забезпечувати стійке зростання. Тому належне відображення готової продукції в обліково-аналітичній системі підприємства є важливим завданням для керівників та аналітиків.

Метою дослідження є систематизація, аналіз і розкриття ключових аспектів економічної категорії «готова продукція» та її відображення в обліково-аналітичній системі підприємства. Для досягнення цієї мети поставлені такі завдання:

- визначити сутність та класифікацію готової продукції, а також проаналізувати її роль в обліково-аналітичній системі підприємства.
- дослідити роль готової продукції в обліково-аналітичній системі підприємства, зокрема її значення для прийняття управлінських рішень та забезпечення фінансової прозорості.
- оцінити сучасні тенденції та інноваційні підходи до відображення готової продукції в облікових системах, зокрема в контексті сучасних технологій і методів.
- проаналізувати організаційно-економічні характеристики підприємства, вивчити процес документального оформлення виробництва та відпуску готової продукції, а також виявити особливості аналітичного обліку.

- визначити методи відображення операцій з виробництва та збуту готової продукції в системі рахунків бухгалтерського обліку, а також їх вплив на точність фінансової звітності.

- розробити методику аналізу виробництва та реалізації готової продукції, а також оцінити якість та асортимент готової продукції підприємства.

- дослідити напрямки оптимізації обліково-аналітичного процесу готової продукції та надати практичні рекомендації щодо покращення обліку на підприємстві.

Об'єктом дослідження є економічна категорія «готова продукція» та її відображення в обліково-аналітичній системі підприємства.

Предметом дослідження є ключові аспекти економічної категорії «готова продукція» та способи її відображення в обліково-аналітичній системі підприємства.

Для здійснення дослідження були використані матеріали, зокрема наукові праці вітчизняних та зарубіжних дослідників, нормативно-правові акти, внутрішні документи підприємств, а також бухгалтерські звіти та інші джерела даних, що дозволяють здійснити аналіз обліку готової продукції на підприємствах різних галузей.

Наукова новизна роботи полягає у розробці нових підходів до аналізу та обліку готової продукції в умовах сучасної ринкової економіки. Запропоновані методи дозволяють не лише удосконалити обліково-аналітичну систему, але й забезпечити більш точну та ефективну оцінку якості і асортименту готової продукції, що сприяє покращенню управлінських рішень.

Результати дослідження мають значне практичне значення для підприємств, оскільки дозволяють оптимізувати процеси обліку готової продукції, вдосконалити управлінський аналіз і підвищити прозорість фінансової звітності. Це, в свою чергу, сприяє зменшенню витрат на зберігання і логістику готової продукції, підвищенню ефективності прийняття рішень, покращенню конкурентоспроможності підприємства та зменшенню фінансових

ризиків.

Апробація результатів та публікації. «Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування» 16 травня 2024 року, Луцьк, «Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування» 22 листопада 2024 року, Луцьк.

Випускна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальна кількість сторінок друкованого тексту 52. Таблиць в роботі 11, рисунки 4, додатки 2, використаних джерел літератури 84.

РОЗДІЛ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА ЕКОНОМІЧНЕ ВІДОБРАЖЕННЯ «ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ»

1.1. Визначення та класифікація готової продукції

Під час виробництва людина, використовуючи різні засоби праці, створює матеріальні блага. Кінцевий результат цього процесу, який зазвичай приймає форму конкретного продукту, може бути незавершеним виробництвом, напівфабрикатом або готовим до споживання виробом.

Готова продукція розглядається як така, що пройшла повний цикл обробки та комплектації. Це включає в себе відповідну перевірку згідно існуючих стандартів і норм, а також відвантаження на склад чи постачання замовнику чи покупцю.

Виходячи з визначень, готова продукція є свідченням успішного завершення всіх етапів виробництва на підприємстві. Елементи виробничого процесу, такі як сировина та матеріали, утворюють незавершене виробництво і складають виробничий запас.

Готова продукція, незважаючи на те, що не завжди має сталі якісні та кількісні характеристики, завжди має вартісну оцінку.

В економічній літературі існує різноманітна точка зору на сутність "готової продукції". Згідно з думками деяких авторів, таких як Г. В. Шостак, Ф. Ф. Бутинець, В. А. Вороніна, В. В. Черниш та інші, готова продукція включає в себе виріб, напівфабрикат, роботу або послугу, що пройшли всі етапи технологічної обробки на підприємстві і відповідають встановленим стандартам та технічним умовам.

З іншого боку, деякі вчені, такі як В. М. Глібко і О. П. Бушан, розрізняють готову продукцію та виконані роботи і послуги. Останні називають "виконаними роботами і послугами" і включають в себе різноманітні види робіт

та послуг, виконаних підприємством для інших підприємств.

Підсумовуючи різні визначення, можна зазначити, що готова продукція – це результат виробничої діяльності, який пройшов всі стадії обробки, відповідає технічним та якісним характеристикам і може бути зданий для зберігання на складі або реалізований замовнику чи покупцю.

Підприємство, яке виробляє готову продукцію, сподівається отримати економічні вигоди в майбутньому, такі як виручка від реалізації, власне використання частини продукції, обмін на інші активи та інші [5].

Класифікацію готової продукції подано на рисунку.

Рис. 1.1 Класифікація готової продукції за її характером.

За формою готову продукцію поділяють на уречевлену, або іншими словами матеріальну та на форму результатів виконаних робіт, наданих послуг. До матеріальної форми належить все те, що має форму (запчастини, вікна, цукор), відповідно до робіт та послуг можна віднести перевезення вантажу, поточний ремонт та ін.

За ступенем готовності виділяють готову продукцію, тобто та яка пройшла всі етапи обробки і кінцевим результатом якої є завершена продукція напівфабрикати, тобто продукт пройшов всі етапи виробництва проте потребує подальшої обробки, та незавершене виробництво, продукція, що не пройшла всі етапи виробництва, обробки, не було здійснено технологічного приймання [30].

За технічною складністю є проста та складна продукція. Проста продукція характерна тим, що з виробництва надходить тільки основна

продукція, тобто та, яка є основною метою виробництва підприємства, та є її результатом. Складне виробництво характерне тим, що при виробництві основної продукції може утворюватись супутня та побічна. Супутня продукція одержується одночасно з основною продукцією і при подальшій обробці може бути відпущена споживачеві [54]. Для прикладу у бджільництві це - віск. Побічна готова продукція – це продукція, яка виникає як випадковий або додатковий результат виробничого процесу, але не є основним продуктом або основною метою виробництва. Цей вид продукції може виникнути як «побічний ефект» при виробництві головного товару або послуги [46].

Таким чином, побічна готова продукція є неочікуваним або додатковим результатом виробництва, який може мати власну цінність чи використовуватися в інших галузях.

За сферою використання готова продукція поділяється на промислову та споживчу. Промислова використовується для виробництва інших товарів, споживча безпосередньо призначена для кінцевого споживання.

За призначенням є продукція для продажу (тобто для реалізації на ринку) та для внутрішнього використання підприємством для власних потреб [4].

Класифікація готової продукції враховує різноманітні критерії, такі як ступінь обробки, сфера використання, призначення, технологічні особливості, галузі економіки та види продукції. Це дозволяє підприємствам більш детально аналізувати та систематизувати свою готову продукцію відповідно до конкретних умов та потреб.

Отже, вивчення цього розділу є важливим кроком у формуванні чіткого розуміння готової продукції як ключового елемента виробничого процесу. Розглядані визначення та класифікаційні критерії становлять теоретичну базу для подальших досліджень та практичного впровадження на підприємствах різних галузей економіки.

1.2. Роль готової продукції в обліково-аналітичній системі підприємства.

Однією з ключових економічних категорій, яка визначає фінансову стабільність та виробничий потенціал підприємства є «готова продукція». Дослідження ролі готової продукції в обліково-аналітичній системі виявить ключові аспекти, такі як ефективність відображення, взаємодія з іншими обліковими категоріями, а також вплив на прийняття управлінських рішень.

Для підприємства готова продукція є основним джерелом отримання прибутку, тому одним з важливих завдань для успішного функціонування підприємства є реалізація конкурентоспроможної продукції. Важливу роль в цьому відіграє обліково-аналітична система. Оцінка готової продукції є ключовим етапом у визначенні ефективності виробничого процесу та визначенні його вартості на ринку.

Щодо оцінки готової продукції, в індустріальних підприємствах використовуються різноманітні методи:

Оцінка за фактичною виробничою собівартістю.

Використання скороченої виробничої собівартості, яка обчислюється за фактичними витратами без включення загальногосподарських витрат.

Оцінка за плановою (нормативною) виробничою собівартістю.

Визначення за оптовими цінами реалізації.

Оцінка за твердими обліковими цінами.

У бухгалтерському обліку готову продукцію оцінюють при її надходженні відповідно до П(С)БО 9 «Запаси», використовуючи первісну вартість [27]. При цьому первісна вартість формується відповідно до того, як запаси були зараховані на баланс.

Однак, щодо готової продукції, існують особливості. Первісна вартість готової продукції може бути визначена лише після збору всіх витрат та розрахунку фактичної собівартості, яку визначають лише в кінці звітної періоду. Таким чином, виникає необхідність в щоденному обліку наявності та руху готової продукції для визначення її вартісних характеристик [4].

Оскільки вартість виробництва готової продукції визначається після

завершення місяця або кварталу, тоді як її постачання на склад відбувається протягом цього періоду, виникає необхідність встановлення умовної облікової ціни. Це може бути планова ціна, що встановлюється з урахуванням розбіжностей між плановою та фактичною собівартістю після складання калькуляції фактичної вартості продукції. Або це може бути продажна ціна, де враховуються відмінності між ціною продажу та фактичною собівартістю продукції [4].

Цей підхід дозволяє керівництву підприємства ефективно враховувати витрати та управляти прибутковістю, уникати великих розбіжностей у фінансовому звіті та забезпечувати більш точне управління фінансовими ресурсами. [5].

Для визначення первісної вартості готової продукції (робіт, послуг) використовуються стандарти П(С)БО 16 «Витрати» [56].

Норми П(С)БО 16 «Витрати» визначають два ключові аспекти собівартості готової продукції: 1) собівартість реалізованої продукції; 2) виробнича собівартість продукції.

При розгляді оцінки готової продукції при її оприбуткуванні, відповідно до норм ПСБО 16 «Витрати», необхідно враховувати те, як визначається фактична виробнича собівартість.

Виробнича собівартість продукції включає різноманітні витрати, такі як прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати, а також загальновиробничі витрати, які розподіляються.

Зазначено, що витрати на виробництво готової продукції включають в себе прямі матеріальні витрати, прямі витрати на оплату праці, інші прямі витрати, а також постійні та змінні виробничі накладні витрати [57].

Накладні виробничі витрати поділяються на змінні та постійні. Змінні витрати розподіляються на кожну одиницю виробництва за методом стандартних витрат. Постійні накладні витрати можуть бути розподілені або нерозподілені. Розподілені витрати становлять частину первісної вартості запасів готової продукції та незавершеного виробництва. Нерозподілені

витрати виникають при випуску продукції нижче нормальної потужності[17].

Управлінські витрати не включаються в собівартість готової продукції, а накопичуються на рахунку «Адміністративні витрати». При оцінці готової продукції при її надходженні, фактичну виробничу собівартість порівнюють з умовною ціною, коригуючи щоденний облік готової продукції. Оцінка готової продукції при продажу залежить від облікової політики підприємства, яка може використовувати методи, передбачені П(С)БО 9 «Запаси»[33].

У бухгалтерському обліку готова продукція підлягає оцінці двома способами: перша - відповідно до ухваленої підприємством облікової політики, визначається як первісна вартість (за дебетом рахунку 901 «Собівартість реалізації готової продукції»); друга - визначається за домовленістю сторін та фіксується як чиста вартість реалізації (по кредиту рахунку 701 «Дохід від реалізації готової продукції»).

При реалізації готової продукції використовуються три методи оцінки: за собівартістю кожної одиниці, середньозваженою собівартістю та методом ФІФО. Собівартість реалізованої продукції включає низку витрат, а її облік базується на меншій із двох оцінок: первісній вартості чи чистій вартості реалізації. Для цього проводиться уцінка, регламентована відповідними нормативними актами.

Готова продукція є ключовим компонентом матеріально-виробничих ресурсів та основним джерелом прибутку підприємства. Її оцінка в обліково-аналітичній системі впливає на управлінські рішення, дозволяючи ефективно враховувати витрати й управляти прибутковістю. Установлення облікової ціни, наприклад, планової чи продажною, сприяє фінансовій стабільності підприємства.

Системний підхід до обліку готової продукції забезпечує точність оцінки, оперативну реакцію на зміни у виробничих процесах і ринкових умовах, сприяючи досягненню позитивних результатів.

1.3. Сучасні тенденції та інноваційні підходи до відображення готової продукції.

У сучасному бізнес-середовищі автоматизація та цифрові технології в обліку готової продукції є ключовими для ефективного контролю, уникнення помилок та прискорення процесів. Спеціалізовані програми дозволяють детально обліковувати продукцію, фіксувати зміни її стану та відстежувати місце знаходження, забезпечуючи точність і безперебійність роботи.

Однією з головних переваг автоматизації є можливість ефективного відстеження руху продукції завдяки кодуванню та маркуванню. Це важливо для контролю якості, усунення виробничих проблем і прийняття управлінських рішень. Автоматизація також знижує витрати на робочу силу, скорочує час на облік і зменшує ризик помилок, притаманних ручному введенню даних.

Використання таких систем дає компаніям значну конкурентну перевагу, роблячи автоматизацію та цифрові технології необхідними для успіху і розвитку бізнесу [57].

Готова технологія автоматизації бухгалтерського обліку, її реалізація і процеси схожі на звичайну «паперову» бухгалтерію. Основними загальними вимогами до оформлення бухгалтерського обліку в комп'ютері є: дата, код операції, умови виконання, сума операції, номер зведеного рахунку за дебетом, його аналітичний облік, номер зведеного кредитового рахунку, його аналітичний облік.

Для автоматизованих форм обліку готової продукції, як правило, передбачається поєднання даних аналітичного рівня і рівня синтезу. Використовується для наповнення та ведення каталогів в автоматизованих системах, які відображають аналітичну інформацію про готову продукцію, товарно-матеріальні цінності постачальників. Дані з каталогу переносяться в облікові реєстри для розрахунку на кожному етапі, обліковому періоді [47].

Відмінність журнальних ордерів від таблиць автоматичного обліку полягає в послідовності виконання операцій і зберігання даних. Застосування

автоматизованого обліку готової продукції на вашому підприємстві може повністю виключити помилки, які виникають при перенесенні даних з одного вихідного документа в інший, а також при складанні різноманітних довідок і звітів. В автоматизованому вигляді процес ведення вхідної інформації виконується лише один раз і частково контролюється програмним забезпеченням, а решта процесів (складання реєстрів, звітів тощо) виконуються автоматично. Автоматизовані форми обліку є кращими, оскільки програмне забезпечення дозволяє перевіряти повноту та правильність заповнення реєстрів на відповідність регуляторним діям, оперативно виявляти помилки та вказувати шляхи їх виправлення. Таким чином, підвищується достовірність і оперативність інформації [34].

Завдяки новітнім технологічним розробкам, запровадженню електронного підпису на товаросупровідних документах на готову продукцію на нормативному рівні, компанії отримали можливість подавати звітність до національних контролюючих органів відповідних сторін.

Автоматизовані форми бухгалтерського обліку дозволяють створювати численні звіти, розрахунки, проводити економічний і фінансовий аналіз господарської діяльності. При цьому вартість і час, витрачений на підготовку зазначених таблиць, є незначними, що дозволяє менеджерам повністю задовольняти потреби в різноманітній інформації та проводити прогностичні розрахунки для прийняття ефективних рішень у сфері реалізації готової продукції [11].

Комп'ютерна техніка та бухгалтерське програмне забезпечення значно спрощують обробку, зберігання та передачу інформації, водночас підвищуючи вимоги до кваліфікації персоналу. Окрім внутрішньої автоматизації, важливим є розвиток сервісних ресурсів і обміну інформацією. Автоматизація розрахункових операцій та реалізація продукції через Інтернет розширюють бізнес-можливості.

Впровадження електронного документообігу прискорює комерційні операції, скорочує обсяг документації та зменшує витрати, включаючи час на

укладання договорів, оформлення платежів і звітності перед державними органами. Це сприяє ефективнішій діяльності підприємств.

Електронний документ визначається як документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи всі необхідні реквізити. Порядок розміщення цих обов'язкових реквізитів у електронних документах визначається Законом України «Про електронні документи та електронний документообіг».

Електронні документи, що стосуються відвантаження готової продукції (накладні, акти виконаних робіт, податкові накладні), підписуються за допомогою електронного цифрового підпису. Останній, який застосовується для підтвердження цілісності та ідентифікації підписувача, формується за допомогою особистого ключа та перевіряється відкритим ключем [60].

Електронний підпис є необхідним елементом електронного документа для реалізації готової продукції і використовується для ідентифікації автора чи підписувача електронного документа іншими учасниками електронного документообігу. Створення електронного документа завершується накладанням електронного підпису.

Легалізація електронного документообігу та цифрового підпису сприяє розвитку електронної комерції в Україні. Основною перешкодою для активної участі юридичних осіб є потреба у паперовій документації. Перехід на електронний формат операцій та онлайн-звітність може збільшити їхню залученість.

Автоматизація обліку збуту готової продукції та управлінських рішень можлива завдяки використанню електронних документів, хоча існують труднощі, такі як обмежений доступ до Інтернету, низький рівень інфраструктури та довіри до фінансових технологій.

Поряд із внутрішньою автоматизацією необхідно розвивати сервісні ресурси й обмін інформацією. Автоматизація розрахунків і реалізація продукції через мережу відкривають нові можливості для бізнесу, включаючи передачу звітності інвесторам і оцінку ринкових умов. Проблема дослідження

можливостей програмного забезпечення для автоматизації бухгалтерського обліку і створення внутрішньої мережі взаємопов'язаних автоматизованих робочих місць, які дозволяють приймати ефективні управлінські рішення на основі обробленої інформації, є актуальною.

Розглянуто сутність готової продукції та її значення для підприємства. Готова продукція визначається як результат виробничого процесу, що пройшов всі етапи обробки та відповідає встановленим стандартам. Вона може мати як матеріальну форму (вироби), так і форму результатів виконаних робіт чи наданих послуг. Зокрема, розрізняються продукція основна, супутня і побічна, залежно від виробничого процесу. Класифікація готової продукції враховує її форму, ступінь готовності, технічну складність і сферу використання, що дозволяє підприємствам систематизувати її для ефективного управління.

Окрім виробничої ролі, готова продукція відіграє ключову роль в обліково-аналітичній системі підприємства. Її оцінка, за різними методами, є важливим етапом для визначення вартості продукції на ринку та управління фінансовими результатами. Готова продукція є джерелом прибутку підприємства, тому її вартісне відображення дозволяє контролювати витрати, оптимізувати виробничі процеси і забезпечувати конкурентоспроможність продукції на ринку.

РОЗДІЛ 2.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ

2.1. Організаційно-економічна характеристика підприємства

Товариство з обмеженою відповідальністю «XXXXXXXX» (надалі – товариство) функціонує відповідно до положень Цивільного та Господарського кодексів України, а також Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» й інших нормативно-правових актів України. Головний напрям діяльності підприємства – це процеси дистиляції, ректифікації та змішування алкогольних напоїв. У 2021 році ТОВ «XXXXXXXX» здійснило приватизацію Луцького спиртогорілчаного заводу, який з того часу став базою для виробничої практики. Завод було засновано у 1946 році, і він належить до числа найдавніших підприємств галузі.

Юридичне місцезнаходження компанії – м. Львів, вул. Зелена, 111. Виробничі потужності розташовані за адресою: Волинська область, м. Луцьк, вул. Ковельська, 67.

Підприємство набуває статусу юридичної особи з моменту державної реєстрації, має власний баланс, відкриті розрахункові (поточні) та інші рахунки у банківських установах, а також печатку та штампи із зазначенням свого найменування. Крім того, підприємство може мати торговий знак та інші атрибути, необхідні для організації діяльності.

Основна мета підприємства полягає у здійсненні виробничої, господарської, комерційної, наукової та інших видів діяльності, що не суперечать законодавству України. Очікуваний результат роботи підприємства – це отримання прибутку.

Майновий комплекс товариства включає основні фонди, оборотні активи та інші цінності, вартість яких відображена в балансі товариства. Статутний капітал становить 2 000 000 грн., і формується за рахунок грошових коштів або

майна.

Зведемо організаційну характеристику підприємства у подальшому переліку [3]:

1. Повне найменування: Товариство з обмеженою відповідальністю;
2. Код ЄДРПОУ: 40917370;
3. Дата реєстрації: 07.09.2016 рік;
4. Уповноважені особи: Черхавий Микола Романович, Голдак Віталій

Романович.

5. Розмір статутного капіталу: 2 000 000 грн.;
6. Види діяльності (основний): 11.01 Дистиляція, ректифікація та змішування спиртних напоїв.

Відповідно до КВЕД-2010 [27], даний клас містить:

- виробництво дистильованих питних алкогольних напоїв: віскі, бренді, джину, лікеру, кальвадосу тощо
- виробництво напоїв, змішаних із дистильованими алкогольними напоями
- змішування дистильованих спиртів (чи спиртних напоїв)
- виробництво нейтральних спиртів (чи спиртних напоїв)

Клас також містить:

- виробництво неденатурованого етилового спирту з вмістом спирту менше 80об. %.

Зауважимо, що клас не включає в себе: виробництво недистильованих алкогольних напоїв, виробництво синтетичного етилового спирту, виробництво етилового спирту з ферментованих матеріалів, розлив у пляшки та етикетування.

Бухгалтерський облік підприємства ведеться бухгалтерською службою під керівництвом головного бухгалтера.

Штат бухгалтерії визначається згідно зі штатним розписом, а функціональні обов'язки та відповідальність кожного працівника, що здійснює облік, регламентуються посадовими інструкціями, затвердженими керівником

підприємства. Керівники структурних підрозділів, які відповідають за оформлення первинних документів, зобов'язані дотримуватися встановленого порядку їх заповнення.

Організаційна структура підприємства має складну ієрархію. Усього на підприємстві працює 128 осіб. Найвищим органом управління є Загальні збори учасників, де рішення приймаються голосуванням, при цьому кількість голосів залежить від частки в статутному капіталі. Якщо ж у товариства лише один учасник, рішення ухвалюються ним одноособово. Виконавчі рішення на підприємстві ухвалює директор Черхавий Микола Романович, який здійснює оперативне керівництво діяльністю. Він затверджує правила внутрішнього розпорядку, приймає та звільняє працівників, представляє інтереси товариства у відносинах з юридичними та фізичними особами з питань діяльності, а також має право видавати доручення, відкривати та використовувати рахунки товариства у банківських установах.

На підприємстві є такі підрозділи: адміністрація, юридичний, бухгалтерія, мехмайстерна, горілчаний, посудна дільниця, спиртовий, котельня, транспортна дільниця, охорона, магазини.

Всі виконавчі рішення безпосередньо на заводі приймає заступник Директора Шмаров Денис Миколайович.

Основними господарськими операціями цієї установи є ведення оперативного і бухгалтерського обліку результатів своєї діяльності, а також складання статистичної звітності. Підприємство самостійно здійснює планування своєї роботи та визначає напрямки розвитку на майбутнє. Воно також займається реалізацією власної продукції і послуг, розподіляючи кошти, які надходять у його розпорядження та належать до власності підприємства.

У табл. 2.1 наведено номенклатуру виготовленої продукції протягом 2022-2023 рр.

Таблиця 2.1

Номенклатура виготовленої продукції на ТОВ «XXXXXXX» за 2022-2023 роки

№ з/п	Назва продукції	Обсяг виготовленої продукції, шт	Абсолютне
-------	-----------------	----------------------------------	-----------

	(робіт, послуг)	2022	2023	відхилення 2023/2022
1	2	3	4	5
1	Нове Полісся	2 214 329,000	4337393,000	1,96

Продовження таблиці 2.1

1	2	3	4	5
2	Жимолостівка	2 440,000	5000,000	2,05
3	Поліська	420 393,000	413164,000	0,98
4	Старожитня	1 128 660,000	863028,000	0,76
5	Український дух	124 063,000	224329,000	1,81
6	Бадьора	0	60800,000	-
7	Луцький Замок	0	916,000	-
8	Українська Душа	0	17080,000	-
9	Медофф	0	253200,000	-
10	Мірна	107976,000	516136,000	4,78

Надалі розглянемо фінансовий стан підприємства ТОВ «XXXXXXXX» з огляду на динаміку техніко-економічних показників роботи підприємства та показників стійкості, ліквідності, ділової активності та рентабельності. У табл. 2.2 наведено основні техніко-економічні показники роботи ТОВ «XXXXXXXX» станом на 2023 рік.

Таблиця 2.2

Основні техніко-економічні показники роботи ТОВ «XXXXXXXX» станом на 2023 рік

Показники	Роки			Абсолютний приріст (млн. грн)		Темп приросту 2023/2021 (%)
	2021	2022	2023	2022 до 2021	2023 до 2022	
1	2	3	4	5	6	7
Чистий дохід, тис. грн	280,3	70040,9	270062,7	69760,6	200021,8	82,13
Собівартість, тим. грн	35,1	55909,8	186570,1	55874,7	130660,3	50,5
Валовий прибуток, тис. грн	245,2	14131,1	83492,6	13885,9	69361,5	238,65
Чисельність працівників, чол.	109	115	128	6	13,0	17,43
Вартість основних засобів, тис. грн	1113,9	26020,1	56834,7	24906,2	30814,6	5002,32
Фондовіддача	0,3	2,7	4,8	2,4	2,1	1788,31
Продуктивність праці персоналу, тис. грн/чол	2,6	609,1	2109,9	606,5	1500,8	81946,12
Чистий прибуток, тис. грн	- 20915,8	-2439,7	21488,1	18476,1	23927,8	-
Рентабельність продажів, %	- 7461,93	-3,48	7,96	15,73	3,19	-

Аналізуючи основні техніко-економічні показники роботи ТОВ «XXXXXXXX» за 2023 рік, звернемо увагу на значне зростання чистого доходу підприємства, яке у 2023 році досягло 270062,7 тис. грн, що на 82,13% більше порівняно з 2021 роком. Проте, зростання собівартості, яке склало 50,5% за цей період, є непропорційним до зростання чистого доходу. Непропорційність зростання собівартості до чистого доходу створює можливості для підвищення валового прибутку, який за цей період збільшився на 238,65% і становить 83492,6 тис. грн у 2023 році.

Протягом 2021-2023 рр. чистий прибуток підприємства зазнав суттєвих змін: з від'ємного значення у 2021 році (-20915,8 тис. грн) він зріс до 21488,1 тис. грн у 2023 році, що вказує на позитивну тенденцію в управлінні фінансами та ефективності діяльності.

Що стосується основних засобів, їх вартість протягом аналізованого періоду збільшилася на 5002,32% (до 56834,7 тис. грн у 2023 році), хоча у 2022 році спостерігалось зниження на 7,41%. Незважаючи на зростання вартості основних засобів і фондівіддачі (яка збільшилась на 1788,31%), існує необхідність подальшого оновлення основних засобів для підтримки ефективності.

Чисельність працівників підприємства зросла з 109 осіб у 2021 році до 128 у 2023 році, що становить приріст на 17,43%. Продуктивність праці працівників значно зросла на 81946,12%, що свідчить про ефективніше використання робочої сили та оптимізацію операційної діяльності підприємства.

Базуючись на даних звіту про фінансовий стан підприємства протягом 2021-2023 рр. розглянемо динаміку активів та пасивів у табл. 2.3 та окремо візуалізацію динаміки активів рис. 2.1.

Таблиця 2.3

Динаміка активів та пасивів ТОВ «XXXXXXXX» протягом 2021-2023 рр.

Назва рядка	Роки (млн. грн)	Абсолютний	Темп
-------------	-----------------	------------	------

				приріст (млн. грн)		приросту 2023/2021 (%)
	2021	2022	2023.	2022 до 2021	2023 до 2022	
1	2	3	4	5	6	7
Необоротні активи	142514,3	148831,5	78838,5	6317,2	-69993	-44,68

Продовження таблиці 2.3

1	2	3	4	5	6	7
Нематеріальні активи	514,6	878,6	2124,5	364	1245,9	312,84
Основні засоби	1113,9	26020,1	56834,7	24906,2	30814,6	5002,32
Оборотні активи	29666,1	71398,2	92125,3	41732,1	20727,1	210,54
Запаси	12679,2	39799,7	37460	27120,5	-2339,7	195,44
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	336,4	6558	20102,4	6221,6	13544,4	5875,74
Гроші та їх еквіваленти	2800,9	5180,8	4658,7	2379,9	-522,1	66,33
Власний капітал	-19958,4	-22398,1	-1595,8	-2439,7	20802,3	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-20958,4	-23398,1	-2595,8	-2439,7	20802,3	0
Довгострокові зобов'язання і забезпечення	0	0	429,3	0	429,3	0
Поточні зобов'язання	192138,8	242627,8	172130,3	50489	-70497,5	-10,41
Короткострокові кредити банків	0	0	146660	0	146660	
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1756,2	13294,7	20095,3	11538,5	6800,6	1044,25
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	222,5	317,6	2681,6	95,1	2364	1105,21
Баланс	172180,4	220229,7	170963,8	48049,3	-49265,9	-0,71

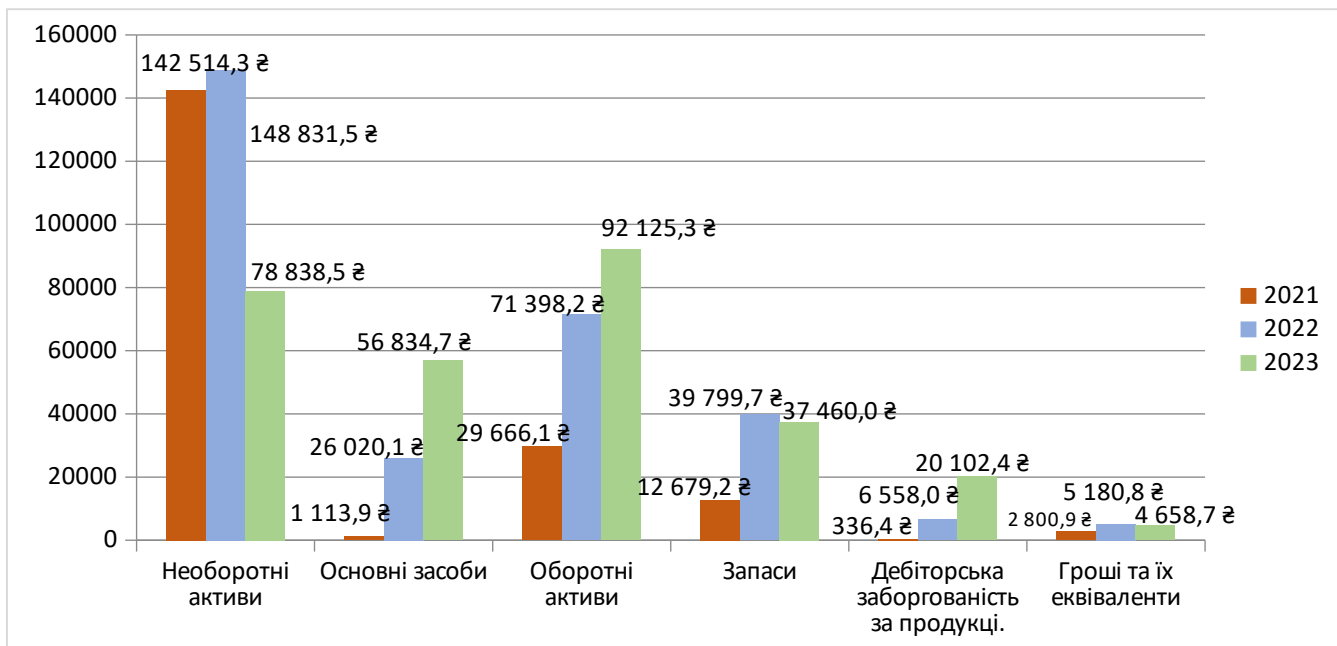

Рис. 2.1. Динаміка активів ТОВ «XXXXXXX» протягом 2021-2023 рр.

Аналізуючи динаміку активів і пасивів ТОВ «XXXXXXX» протягом 2021-2023 рр., помітно суттєве зменшення необоротних активів на 44,68% у 2023 році порівняно із 2021 роком, що може свідчити про значну реструктуризацію активів або продаж частини основних засобів. Основні засоби, навпаки, показали значне зростання – на 5002,32%, що свідчить про інвестиції в оновлення або розширення матеріально-технічної бази підприємства.

Оборотні активи протягом цього періоду зросли на 210,54%, що вказує на активізацію обороту капіталу та збільшення запасів. Проте запаси у 2023 році скоротилися на 2339,7 млн грн порівняно із 2022 роком, що може свідчити про частковий розпродаж надлишкових запасів, які були накопичені в попередні роки. Дебіторська заборгованість значно зросла (на 5875,74%), що може вказувати на збільшення продажів на умовах відтермінованого платежу або на проблеми з оплатою з боку покупців.

На рис. 2.2 розглянемо динаміку пасивів ТОВ «XXXXXXX» протягом 2021-2023 рр.

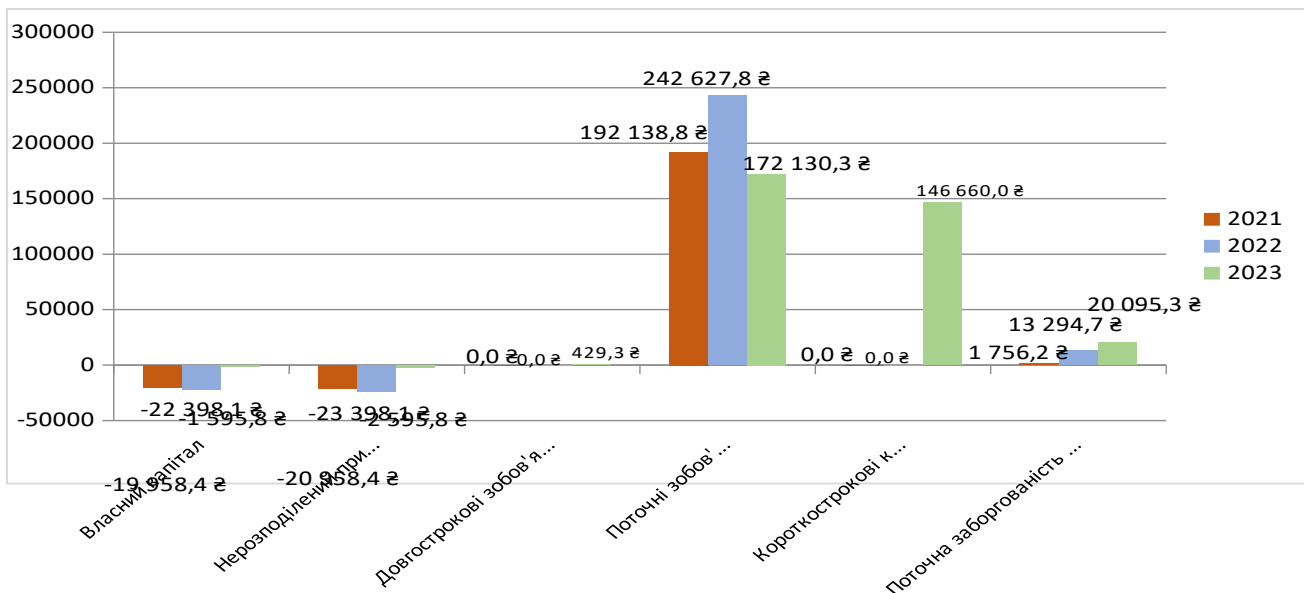

Рис. 2.2. Динаміка пасивів ТОВ «XXXXXXX» протягом 2021-2023 рр.

Звернемо увагу на зростання власного капіталу на 20802,3 тис. грн, попри те, що нерозподілений прибуток підприємства залишився на від'ємному рівні, проте його абсолютний приріст склав 20802,3 тис. грн. Отже, підприємство частково вирішило питання ліквідності та фінансової стійкості, але проблеми із накопиченими збитками все ще залишаються актуальними.

Поточні зобов'язання підприємства зменшилися на 10,41%, але збільшення кредиторської заборгованості за товари, роботи та послуги на 1044,25% свідчить про можливі затримки в розрахунках із постачальниками. У 2023 році з'явилися короткострокові кредити банків на суму 146660 млн грн, що вказує на зростання залежності підприємства від зовнішнього фінансування. Загалом баланс підприємства зменшився на 0,71%, що свідчить про стабільну, але непросту фінансову ситуацію на підприємстві.

Базуючись на показниках звіту про фінансовий стан розрахуємо показники ліквідності та стійкості підприємства. Результати розрахунків за показниками стійкості наведені у табл. 2.4.

Таблиця 2.4

Показники стійкості ТОВ «XXXXXXX» протягом 2021-2023 рр.

Показник	Роки			Абсолютний приріст (+/-)	Темп приросту (%)
	2021	2022	2023		

1	2	3	4	5	6
Коефіцієнт автономії	-0,12	-0,10	-0,01	0,11	0
Коефіцієнт фінансової стійкості	-0,12	-0,10	-0,01	0,11	0
Коефіцієнт забезпечення оборотними засобами	0,15	0,29	0,54	0,38	246,64
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-1,49	-3,19	-57,73	-56,24	0
Коефіцієнт фінансової залежності	-8,63	-9,83	-107,13	-98,51	0
Коефіцієнт фінансового ризику	-9,63	-10,83	-108,13	-98,51	0

Аналіз фінансових показників ТОВ «XXXXXXX» за 2021-2023 роки вказує на те, що компанія стикається з певними фінансовими викликами, хоча є і позитивні зміни. Коефіцієнт автономії виріс з -0,12 у 2021 році до -0,01 у 2023 році, що свідчить про поліпшення фінансової незалежності. Однак, показник залишається від'ємним, що означає залежність від зовнішніх джерел фінансування. Така ж тенденція спостерігається і в коефіцієнті фінансової стійкості – його показник також зріс, але все ще є негативним, що вказує на недосягнення повної стабільності.

Особливо позитивним є збільшення коефіцієнта забезпечення оборотними засобами на 246,64%, що свідчить про те, що компанія покращила свою забезпеченість оборотними активами, а це важливо для підтримки стабільної роботи.

Однак, проблема з маневреністю власного капіталу стає більш гострою – цей показник впав до -57,73 у 2023 році, що вказує на зниження гнучкості використання власних ресурсів. Це може ускладнити швидку адаптацію до змін ринку.

У досліджуваній період підвищується залежність від зовнішнього фінансування, про що свідчать коефіцієнти фінансової залежності та ризику, які різко погіршились, що підвищує фінансові ризики для компанії і може створити додатковий тиск у майбутньому.

У табл. 2.5 наведено показники ліквідності підприємства.

Показники ліквідності ТОВ «XXXXXXX» за 2021-2023 рр.

Показник	Роки			Абсолютний приріст (+/-)	Темп приросту (%)
	2021	2022	2023		
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,09	0,13	0,32	0,23	259,22
Коефіцієнт поточної ліквідності	0,15	0,29	0,54	0,38	246,64
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,01	0,02	0,03	0,01	85,66

Протягом 2021-2023 років ТОВ «XXXXXXX» покращило фінансовий стан. Зокрема, коефіцієнт швидкої ліквідності зріс з 0,09 до 0,32, що вказує на здатність компанії краще покривати свої короткострокові зобов'язання найбільш ліквідними активами. Приріст на 259% свідчить про успішне управління ресурсами та зобов'язаннями.

Коефіцієнт поточної ліквідності також збільшився з 0,15 до 0,54, що є значним покращенням на 246%. Отже, компанія тепер ще краще справляється зі своїми короткостроковими боргами, використовуючи свої поточні активи.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності, хоча й підвищився з 0,01 до 0,03, все ще залишається на низькому рівні, що свідчить про те, що підприємству є над чим працювати в плані здатності швидко перетворювати активи на готівку для термінових виплат.

У табл. 2.6 надано результати розрахунків ділової активності підприємства протягом 2021-2023 рр.

За результатами аналізу показників, можна помітити, що динаміка оборотності активів ТОВ «XXXXXXX» була доволі нестабільною. У 2021-2022 роках коефіцієнт дещо знизився, але в 2023 році відбулося незначне зростання. Проте, загальний темп змін вказує на спад ефективності використання активів компанії.

Таблиця 2.6

Результати розрахунків показників ділової активності ТОВ «XXXXXXXX»
протягом 2021-2023 рр.

Показник	Роки			Абсолютний приріст (+/-)		Темп приросту 2023 до 2021 (%)
	2021	2022	2023	2022 до 2021	2023 до 2022	
1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт оборотності активів	0,07	0,04	0,06	-0,02	0,01	-17,33
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	0,34	0,17	0,13	-0,17	-0,04	-61,36
Коефіцієнт оборотності запасів	0,87	0,33	0,28	-0,54	-0,05	-68,15
Оборотність запасів	417,31	1105,6 9	1310,03	688,39	204,34	213,93
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	1,67	20,32	20,26	18,65	-0,06	1115,71
Оборотність дебіторської заборгованості	219,03	17,96	18,02	-201,06	0,05	-91,77
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	0,00	0,32	1,30	0,32	0,98	45561,76
Оборотність кредиторської заборгованості	127981 ,07	1132,8 4	280,28	- 126848, 23	-852,56	-99,78

Продовження таблиці 2.6

1	2	3	4	5	6	7
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	-0,03	-3,31	-22,51	-3,28	-19,20	76199,10

Що стосується оборотності оборотних активів, ситуація виглядає менш оптимістично. Показник впав, що може вказувати на проблеми зі збутом продукції або збої у виробничих процесах. Зниження обігу активів може негативно позначитися на фінансовому стані підприємства.

Оборотність запасів також суттєво знизилася, що означає уповільнення продажу товарів і заморожування коштів у запасах. Падіння є ознакою проблеми, оскільки ресурси, вкладені в продукцію, не приносять доходів.

Разом із тим, оборотність дебіторської заборгованості показала значне покращення, що свідчить про ефективніше управління платежами від клієнтів, що є позитивним сигналом для подальшого розвитку підприємства.

Оборотність кредиторської заборгованості значно зросла, що свідчить про покращення здатності компанії швидше погашати борги. Зростання оборотності кредиторської заборгованості є позитивним знаком, який свідчить про підвищену фінансову дисципліну підприємства.

У табл. 2.7 наведено результати оцінки прибутковості та рентабельності підприємства протягом 2021-2023 рр.

Таблиця 2.7

Результати оцінки прибутковості та рентабельності ТОВ «XXXXXXX»
протягом 2021-2023 рр.

Показник	Роки			Абсолютний приріст (+/-)		Темп приросту 2023 до 2021 (%)
	2021	2022	2023	2022 до 2021	2023 до 2022	
1	2	3	4	5	6	7
Чистий дохід від реалізації продукції	280,3	70040,9	270062,7	69760,6	200021,8	96247,73
Собівартість реалізованої продукції	35,1	55909,8	186570,1	55874,7	130660,3	531438,75
Валовий прибуток	245,2	14131,1	83492,6	13885,9	69361,5	33950,82

Продовження таблиці 2.7

1	2	3	4	5	6	7
Фінансовий результат до оподаткування	- 20915,8	-2439,7	21525,6	18476,1	23965,3	-
Витрати з податку на прибуток	0	0	-37,5	0	-37,5	-
Чистий прибуток (збиток)	- 20915,8	-2439,7	21488,1	18476,1	23927,8	-
Рентабельність активів (%)	-12,15	-1,11	12,57	11,04	13,68	-
Рентабельність власного капіталу (%)	104,80	10,89	-1346,54	-93,90	- 1357,43	-
Рентабельність продажів (%)	- 7461,93	-3,48	7,96	7458,45	11,44	-

Протягом 2021-2023 років ТОВ «XXXXXXX» змогло покращити свої фінансові результати. Попри труднощі 2021 року, спричинені пандемією, компанія відновила свою діяльність і досягла значного зростання.

Чистий дохід від реалізації продукції зріс на 200 мільйонів гривень у 2023 році порівняно з 2021 роком, що свідчить про відновлення попиту та успішне управління компанією. Собівартість реалізованої продукції також збільшилася, але разом із цим компанія змогла отримати значний валовий прибуток – понад 83 мільйони гривень у 2023 році.

Особливо варто відзначити покращення фінансового результату до оподаткування: з негативного значення в 2021 році (-20 мільйонів гривень) до позитивного результату в 21,5 мільйона гривень у 2023 році. Це позитивно позначилось на чистому прибутку, який у 2023 році досяг 21,5 мільйона гривень.

Рентабельність активів також зросла з -12,15% до 12,57%, що вказує на ефективне використання активів підприємства. Проте рентабельність власного капіталу показала зниження, що може бути пов'язано з фінансовими зобов'язаннями компанії. Рентабельність продажів підвищилась до 7,96%, демонструючи стабільне зростання прибутковості.

2.2. Документальне оформлення виробництва та відпуску готової продукції, особливості аналітичного обліку

Для ефективної роботи облікового відділу ТОВ «XXXXXXXX» важливо організувати обліково-аналітичний процес, який забезпечить достовірність даних про готову продукцію та її збут. Особливу увагу слід приділити розподілу функцій між працівниками, структурі облікового апарату та розробці внутрішніх нормативних документів, зокрема Наказу про облікову політику. Його останні зміни враховують оновлення податкового законодавства, включаючи правила нарахування амортизації.

На ТОВ «XXXXXXXX» головний бухгалтер відповідає за забезпечення єдиних методологічних підходів у бухгалтерському обліку. Він має організовувати своєчасне подання фінансової звітності, контролювати

відображення господарських операцій, включно з рухом готової продукції та її реалізацією, брати участь у процедурах, пов'язаних із нестачею або втратами активів, а також перевіряти стан обліку у філіях та інших підрозділах підприємства. Інші бухгалтери займаються заробітною платою, обліком активів і розрахунковими операціями згідно з посадовими інструкціями.

Облік охоплює контроль взаємодії між цехами й складами, виконання виробничих планів, облік витрат на збут, ПДВ, реалізацію продукції та збереження прибутку. Для належної організації цього процесу підприємству необхідно виконувати ряд умов та завдань, визначених відповідними нормативами. У табл. 2.8 проведено оцінку дотримання умов та завдань.

Таблиця 2.8

Виконання умов раціональної організації обліку готової продукції та її реалізації на ТОВ «XXXXXXX»

Умови раціональної організації обліку готової продукції	Відмітка про виконання	
	Так	Ні
1	2	3
Ефективна організація технологічних процесів, що гарантує повне та своєчасне оприбуткування	+	
Надання підприємству складів для зберігання готової продукції	+	

Продовження таблиці 2.8

1	2	3
Встановлення матеріальної відповідальності за кількість і якість продукції, що зберігається та реалізується. Оптимізація роботи відділу збуту	+	
Забезпечення підприємства кваліфікованими фахівцями з обліку	+	
Впровадження автоматизованих систем для обліку готової продукції на складах.		-

Аналіз діяльності ТОВ «XXXXXXX» показує, що підприємство ефективно організувало облік готової продукції та її реалізацію. На підприємстві добре налагоджений технологічний процес дистиляції, ректифікації та змішування спиртних напоїв, створені складські приміщення, і працює кваліфікований обліковий персонал. Однак, залишається проблема недостатньої автоматизації обліку продукції на складах – автоматизовані системи доступні тільки у бухгалтерії.

Основні завдання обліку готової продукції включають визначення обсягів виробництва, витрат, контроль собівартості та аналіз результатів. Важливо налагодити зв'язки між цехами і складом для обліку руху сировини та продукції. На підприємстві відсутність графіка документообігу спричиняє плутанину.

На складах ТОВ «XXXXXXXX» працюють два комірники: один веде облік, інший займається прийманням і видачею запасів. Щомісяця складається звіт про рух запасів, щодня – звіт по сировині. Продукція з виробництва надходить на склад і відвантажується покупцям з оформленням відповідних актів. ТОВ «XXXXXXXX» здійснює виготовлення і реалізацію наступних видів продукції: Горілка; настоянка.

Окремо підприємство зберігає (має попутну продукцію та зворотні відходи): Барда нативна; сивушне масло; фракція головна етилового спирту.

Документальне оформлення руху та наявності готової продукції в ТОВ «XXXXXXXX» аналогічне обліку виробничих запасів. При надходженні виготовленої продукції на склад використовується «Прибутковий ордер», а для товарів, придбаних з метою подальшого продажу, – «Товарно-транспортна накладна» або «Прибутковий ордер». Для оплати реалізованої продукції виставляється «Рахунок-фактура», а відвантаження продукції зі складу здійснюється на основі «Товарно-транспортної накладної» або «Видаткової накладної». Усі операції фіксуються в «Картках складського обліку матеріалів», а звіт про рух продукції щомісяця подається до бухгалтерії для оновлення «Оборотної відомості».

Оцінка готової продукції здійснюється за фактичною собівартістю або обліковими цінами з урахуванням відхилень. Наприкінці місяця обов'язковим є облік за фактичною собівартістю, визначеною на основі аналітичного обліку витрат. Відхилення між фактичною собівартістю та обліковими цінами розраховуються за рівнем відхилень. Також враховуються залишки незавершеного виробництва.

Реалізованою вважається продукція, на яку покупцям надані розрахункові документи відповідно до умов договору. Основним документом перед продажем є договір, що визначає обсяги, терміни та умови поставок.

Для ефективного виконання договорів рекомендується вести «Графік відвантаження», який забезпечить узгодженість між бухгалтерією та відділом збуту, запобігаючи затримкам у передачі документації та виконанні поставок. Документальне оформлення операцій з реалізації продукції ТОВ «XXXXXXX» здійснюється за допомогою товарно-транспортних накладних або накладних, залежно від категорії покупців: підприємств чи фізичних осіб. При реалізації спиртних напоїв підприємствам накладні виписуються на основі доручень у кількох примірниках: трьох – при доставці власним транспортом, та чотирьох – при використанні залученого транспорту.

Один примірник накладної залишається на складі, інші супроводжують продукцію під час перевезення. Після доставки, один примірник передається покупцю, а решта повертається на підприємство з підписом про отримання товару. Проте проблема може виникати через невідповідність дати накладної фактичній даті доставки, що ускладнює контроль за дотриманням графіку поставок. Це особливо актуально для перевезень на значні відстані, що може впливати на своєчасність виконання замовлень.

Для ТОВ «XXXXXXX» доцільно впровадити чіткий контроль за датами фактичного відвантаження продукції, зокрема спиртних напоїв, щоб уникнути розбіжностей між датою в товарно-транспортних накладних та фактичним відвантаженням. Відповідні відмітки можна додавати поряд із підписами осіб, які відпускають та приймають продукцію. Це дозволить запобігти непорозумінням щодо оплати та дотримання графіків поставок, що є важливим для продукції, яка може швидко втратити якість.

Крім того, варто посилити контроль за часом прибуття, відбуття та простою під час вантажно-розвантажувальних робіт, оскільки затримки можуть призвести до псування товару. Щодо якості продукції, до товарно-транспортних накладних доцільно додавати сертифікати або результати

аналізів, щоб чітко відобразити її характеристики. Відсутність даних про собівартість у накладних є виправданою з точки зору комерційної таємниці, але для управлінських цілей доцільно враховувати повну собівартість, включно з витратами на збут, щоб оцінювати фінансовий результат кожної операції.

Для успішної діяльності ТОВ «XXXXXXX» важливо контролювати не лише виробничу, а й повну собівартість продукції, зокрема під час виготовлення спиртних напоїв. Однак цей показник не слід вносити до товарно-транспортних накладних. Краще виконувати відповідні розрахунки в окремих документах, використовуючи електронні системи для зручності та зменшення трудомісткості процесу. Це дозволить оптимізувати фінансові результати від продажу, забезпечуючи гнучке управління поставками продукції різним покупцям. Важливо також організувати облік з чітко визначеними об'єктами та відповідальними особами, використовуючи належно оформлені первинні документи.

2.3. Відображення операцій з виробництва й збуту готової продукції в системі рахунків бухгалтерського обліку

Облік готової продукції на підприємстві ТОВ «XXXXXXX» ведеться відповідно до місць її зберігання та різних видів у визначених одиницях виміру, таких як натуральні та умовно-натуральні. Інформація про обсяги продукції фіксується в облікових регістрах у кількісному виразі. Для організації зведеного обліку спиртних напоїв можуть використовуватися два основні підходи: ведення карток складського обліку та безкартковий метод.

Перший спосіб передбачає складання групувальних відомостей в бухгалтерії за видами продукції з урахуванням підрозділів-виробників і місць зберігання. У безкартковому методі інформація обробляється за допомогою електронних систем, що дозволяє щоденно формувати оборотні відомості

обліку випуску продукції та контролювати залишки. Важливим аспектом є регулярна інвентаризація залишків готових виробів.

Оскільки ТОВ «XXXXXXX» займається цілодобовим виготовленням спиртних напоїв, необхідна організація безперервної роботи складських приміщень для оперативного моніторингу наявності продукції. Водночас, недоліком є ручне заповнення журналів, що потребує значного часу та ускладнює контроль з боку бухгалтерії. Для забезпечення відповідальності комірників на підприємстві укладаються договори про матеріальну відповідальність.

У ТОВ «XXXXXXX» для ведення обліку готової продукції використовується картка уніфікованої форми № М-12, що фіксує кількість продукції, яка надходить на склад. Цю картку передають завідувачому складом під розписку. Записи про надходження та вибуття продукції завідувачий складає на основі первинних документів: при надходженні – за накладними, виданими підрозділом, а при вибутті – за вимогами на відпустку, які оформляються відповідними підрозділами або відділом збуту.

У нашій оцінці, ручний облік комірника потребує автоматизації, що дозволить значно полегшити процес. Використання програмного забезпечення для автоматизованого робочого місця комірника забезпечить швидкий доступ до інформації, спростить управління даними та покращить якість прийняття управлінських рішень у виробництві і збуті спиртних напоїв.

Облік надходження та вибуття продукції ведеться на основі оформлених прибуткових і видаткових документів, що фіксують інформацію про види продукції. Після виготовлення спиртні напої надходять на склад, що фіксується у приймально-здавальній накладній, де вказується назва особи, яка здійснила передачу, кількість продукції та терміни передачі.

У накладній зазначається номер, дата, вид продукції, номер бригади, час виходу з виробництва та кількість продукції в транспортувальному засобі. В нижній частині документа міститься підпис начальника зміни та комірника складу, що підтверджує передачу готової продукції.

На даному етапі важливо забезпечити ретельний контроль за якістю готової продукції, що надходить на склад у ТОВ «XXXXXXX». Для цього до лабораторії передають накладну на відпуск, яка містить деталі щодо асортименту продукції, її кількості та вартості. У разі виявлення псування продукції на складі складається акт про брак, у якому вказуються причини, кількість та вид зіпсованих спиртних напоїв.

Отримуючи документи про надходження, бухгалтер проводить їх перевірку, звертаючи увагу на відповідність операцій за змістом, законністю, правильністю оформлення реквізитів і арифметичними розрахунками. Готова продукція, що надходить на склад, оцінюється за фактичною виробничою собівартістю. Вартість формується на рахунку 23 «Виробництво», де відображаються всі прямі витрати, включаючи матеріальні витрати (сировина, витрати на оплату праці, амортизація тощо), а списання собівартості готової продукції здійснюється на рахунок 26 «Готова продукція».

Облік на рахунку 23 ведеться за субрахунками та аналітичними рахунками для різних видів продукції, таких як дистильовані напої, коктейлі, та інші асортименти, що виготовляються на підприємстві.

У ТОВ «XXXXXXX» спостерігається проблема виробничого та експедиційного браку. Виробничий брак виникає через помилки під час дистиляції, ректифікації або змішування спиртних напоїв, тоді як експедиційний брак викликаний поверненням продукції з точок продажу. Браковані вироби переробляють за вартістю сировини, витраченої на їх виготовлення, а відповідні документи оформлюють у вигляді акта на брак, де фіксуються дані про забраковану продукцію, причини та витрати.

Для обліку втрат від браку використовується рахунок 24 «Брак у виробництві», на якому обліковуються витрати на забраковану продукцію. Дебет рахунка відображає витрати, пов'язані з виявленим браком, а кредит – суми, що зменшують загальні втрати. Організація обліку готової продукції включає також її реалізацію, яка є окремою підсистемою облікової інформації. В ТОВ «XXXXXXX» облікові завдання щодо реалізації готової продукції регулюються

внутрішніми нормативними документами, які визначають процедури планування, обліку та калькулювання собівартості продукції.

У ТОВ «XXXXXXXX» розроблено систему контролю та охорони, що регулює відвантаження товарів та їх збереженість під час транспортування до покупця. Для цього оформлюють відвантажувальні документи в установленому порядку, обробляють їх та передають банківським установам або клієнтам. Наступним етапом є вибір методів розрахунку за продукцію, а фінальним кроком – встановлення порядку контролю за відвантаженням на контрольних пунктах.

Продукція вважається реалізованою в ТОВ «XXXXXXXX» після отримання розрахункового документа або виписки з банківського рахунка, що підтверджує зарахування коштів. Якщо покупець отримує товар безпосередньо на підприємстві-виготовлювачі, продукція вважається реалізованою після видачі відповідних документів і пред'явлення розрахункових документів.

Для прискорення процесу отримання доходів від реалізації спиртних напоїв у ТОВ «XXXXXXXX» організовано графік прийому та обробки документів з моменту відвантаження. Запроваджено двозмінний режим роботи облікового апарату, що включає використання бланків рахунків-фактур з максимальною кількістю реквізитів, надрукованих типографським способом, що спрощує складання документації.

Уся інформація щодо обліку операцій виготовлення та збуту продукції відображається в регістрах залишків за синтетичними та аналітичними рахунками, а основним зведеним документом є оборотно-сальдова відомість, яка формується щомісяця і підсумовується щорічно. У ТОВ «XXXXXXXX» ця відомість називається балансом готової продукції та її реалізації.

У ТОВ «XXXXXXXX» для обліку собівартості реалізованої продукції використовується рахунок 90 «Собівартість реалізації», куди переносять виробничу вартість з рахунка 26 «Готова продукція» та непрямі витрати з рахунка 91 «Загальновиробничі витрати». Наприкінці місяця рахунок 90 закривається на рахунок 79 «Фінансові результати».

Витрати на збут, включаючи пакування, транспортування та вантажні роботи, обліковуються на рахунку 93, а наприкінці місяця переносяться на рахунок 79. Рахунок 79 акумулює інформацію про витрати на виробництво, збут і доходи від реалізації. Доходи фіксуються через рахунок 70 «Доходи від реалізації».

Витрати на транспортування продукції враховуються у витратах на збут, незалежно від того, чи здійснюється доставка власним транспортом або сторонніми організаціями. Розрахунки з покупцями, фізичними та юридичними особами, проводяться в міру відвантаження продукції, включаючи заборгованість за часткову оплату. Прибутковість будь-якого підприємства, зокрема ТОВ «XXXXXXXX», що спеціалізується на виготовленні спиртних напоїв, безпосередньо залежить від обсягів реалізації продукції. Тому облік розрахунків із покупцями за продану продукцію є критично важливим для загальної діяльності компанії. Для максимізації прибутку відділ збуту повинен ефективно виконувати свої завдання, включаючи проведення презентаційних заходів, аналіз факторів, що впливають на обсяги продажу, контроль за надходженням виручки, дотримання угод та розробку стратегій для збільшення обсягів реалізації.

Своєчасна взаємозвірка заборгованостей, особливо дебіторської, є необхідною для підтримання точності в обліку та взаємодії з клієнтами. Це дозволяє контролювати розрахунки за договорами з відстроченням платежів, що є важливим аспектом фінансового управління. Важливою умовою правильності ведення обліку є оформлення документації та бухгалтерських записів. Регулярне складання платіжних документів з боку покупців та постачальників, а також щомісячні звірки стану розрахунків сприяють збереженню розрахункової дисципліни.

В ТОВ «XXXXXXXX» контроль за розрахунковою дисципліною є пріоритетом. Для цього на підприємстві ведеться реєстрація товарно-транспортних накладних для звірки розрахунків з покупцями. Для узагальнення

інформації про розрахунки використовується рахунок 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», на якому відображаються розрахунки за відвантажену продукцію, виконані роботи та послуги. Тут також обліковується заборгованість покупців за часткову оплату продукції, що вже відвантажена або ще не відвантажена.

На дебетовому рахунку 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» фіксується продажна вартість реалізованої продукції, яка включає ПДВ, що підлягає сплаті до бюджету. Кредит цього рахунка відображає суми платежів, що надійшли на рахунки ТОВ «XXXXXXX» у банківських установах, а також інші види розрахунків. Сальдо рахунка показує заборгованість клієнтів за отриману продукцію.

Аналітичний облік розрахунків з покупцями ведеться для кожного рахунка, що підлягає оплаті, а також для кожного клієнта окремо. Отримання коштів за реалізовану продукцію відбувається у формі готівки в касу підприємства або через безготівковий переказ на розрахунковий рахунок у банку. Перевагою планових платежів є прискорення розрахунків, при яких продукція зазвичай вважається реалізованою з дати її відвантаження.

Для обліку відвантаженої готової продукції ТОВ «XXXXXXX» використовується проведення: дебет рахунка 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками» та кредит рахунка 70 «Доходи від реалізації». Аналітичний облік розрахунків ведеться у відомості, що формується автоматично за допомогою програмного забезпечення «Розрахунків з покупцями» наприкінці кожного місяця, де відображаються суми відвантаженої продукції за кожним клієнтом та суми оплат.

Синтетичний облік з рахунка 36 переноситься до відомості, що складається за шаховим принципом. Записи ведуться за кредитом відповідних рахунків із зазначенням кореспондувальних дебетових рахунків. Ця інформація відображається в активі балансу у статті «Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги», що містить заборгованість покупців за надані товари або послуги, за винятком боргів, забезпечених векселями. У підсумку балансу

враховується чиста реалізаційна вартість, визначена шляхом вирахування резерву сумнівних боргів з дебіторської заборгованості.

На підприємстві облік готової продукції здійснюється у тісній співпраці з планово-економічними, виробничими та збутовими підрозділами. Методики обліку розрахунків з клієнтами мають свої специфічні аспекти в залежності від підприємства. Для збільшення кількості клієнтів ТОВ «XXXXXXXX» повинно впроваджувати більш гнучкі системи знижок на продукцію.

Витрати, пов'язані з діяльністю адміністративного персоналу, відображаються відповідно до законодавства на рахунках 92 «Адміністративні витрати» та 94 «Інші витрати операційної діяльності», які наприкінці звітного періоду закриваються в дебет рахунка 79 «Фінансовий результат» та не включаються до складу рахунка 90 «Собівартість реалізації». У рамках цього рахунка ведуться субрахунки, зокрема 901 «Собівартість реалізованої готової продукції», 902 «Собівартість реалізованих товарів» та 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг». Облік готової продукції на ТОВ «XXXXXXXX» здійснюється з дотриманням діючих нормативів, враховуючи технологічні особливості виробництва спиртних напоїв.

Розглядаючи питання обліку готової продукції, важливо не оминати тему її інвентаризації.

Основною метою інвентаризації на ТОВ «XXXXXXXX» є оцінка фактичної наявності та стану готової продукції, а також порівняння цих даних з бухгалтерськими записами для врегулювання можливих різниць і документування результатів інвентаризації. Відповідно до облікової політики компанії, інвентаризація планується на перше число місяця, коли проводитиметься оцінка готової продукції.

Для виконання інвентаризації формується комісія, затверджена наказом керівника. До складу комісії входять керівник, головний бухгалтер і завідувач складом, який є матеріально-відповідальною особою. Перед початком перевірки фактичної наявності продукції комісія проводить кілька підготовчих

заходів, включаючи перевірку готівки в касах, підрахунок виручки та перевірку документів у матеріально-відповідальних осіб.

Усі документи, пов'язані з інвентаризацією, маркуються з відповідною датою та підписуються головою комісії. Ці документи передаються до бухгалтерії і слугують основою для визначення залишків товарно-матеріальних цінностей на початок інвентаризації. Фактичний стан готової продукції та інших товарно-матеріальних цінностей встановлюється шляхом перерахунку, зважування та вимірювання.

В ТОВ «XXXXXXX» заборонено проводити інвентаризацію у неповному складі інвентаризаційної комісії та вносити дані про залишки готової продукції без фактичної перевірки, покладаючись на свідчення матеріально-відповідальних осіб чи бухгалтерські дані. Важливо, щоб інвентаризація відбувалася в рамках одного робочого дня.

Документи інвентаризаційного опису, акти та звіряльні відомості можуть бути заповнені як вручну, так і з використанням комп'ютерних технологій. У них зазначаються найменування продукції, кількість у розрізі номенклатури та натуральні одиниці виміру, відповідно до облікових стандартів. Кожна сторінка підписується всіма учасниками комісії та матеріально-відповідальними особами.

Результати інвентаризації і матеріали, що її супроводжують, затверджуються керівником ТОВ «XXXXXXX» та включаються до звітності за період, коли вона завершена. У разі виявлення надлишків готової продукції їх вартість відображається в фінансових результатах звітного року, тоді як нестачі та втрати списуються на собівартість реалізованої продукції.

Основна мета інвентаризації на ТОВ «XXXXXXX» — оцінка фактичної наявності готової продукції та порівняння з бухгалтерськими записами для виявлення різниць. Інвентаризація проводиться 1-го числа місяця. Комісія, до складу якої входять керівник, головний бухгалтер і завідувач складом, проводить підготовчі заходи, перевіряючи документи та готівку. Усі

інвентаризаційні документи маркуються, підписуються і передаються до бухгалтерії для визначення залишків продукції.

Проведення інвентаризації в неповному складі заборонене. Документи можуть бути заповнені вручну або за допомогою комп'ютерних технологій. Результати інвентаризації затверджуються керівником та відображаються у звітності. Надлишки враховуються у фінансових результатах, а нестачі списуються на собівартість реалізованої продукції. Після інвентаризації керівник приймає рішення щодо відшкодування збитків.

Регулярні інвентаризації допомагають виявляти порушення та встановлювати причини, що забезпечує узгодження вартісних показників продукції.

РОЗДІЛ 3.

МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ГОТОВОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Методика аналізу виробництва та реалізації готової продукції

Комплексне дослідження виробничої діяльності ТОВ «XXXXXXX», що спеціалізується на виготовленні спиртних напоїв, важливе для оцінки виконання планів та підвищення ефективності. Аналіз охоплює оперативну, статистичну та бухгалтерську звітність, а також вплив технічних, організаційних і фінансових аспектів на продуктивність.

Основні завдання діагностики — оцінка динаміки виробництва, збуту та виявлення резервів для збільшення обсягів випуску продукції. Оперативний аналіз забезпечує швидке реагування, оптимізацію витрат і розширення ринкових можливостей, сприяючи зростанню прибутку.

Особлива увага приділяється аналізу собівартості продукції, визначенню резервів її зниження та врахуванню ринкових умов. Діагностика виробничих процесів, включаючи аналіз динаміки валової продукції та темпів зростання, дозволяє виявити резерви підвищення продуктивності та економічної ефективності. У табл. 3.1 наведено динаміку виробництва продукції.

Таблиця 3.1

Динаміка виробництва продукції ТОВ «XXXXXXX» протягом 2021-2023 рр.

Показник	Роки		
	2021	2022	2023
Товарна продукція, тис. шт	4162	9460,9	8416,5
Базисні темпи росту, %	100	127,32	102,22
Ланцюгові темпи росту, %	100	127,32	-11,04

Отже, за період з 2021 по 2023 рр. обсяг виробництва алкогольної продукції зріс з 4162 тис. шт. у 2021 році до 9460,9 тис. шт. у 2022 році, що

становить 127,32% у порівнянні з попереднім роком. Проте у 2023 році відбулося зменшення обсягу до 8416,5 тис. шт., що склало 102,22% у порівнянні з 2022 роком, але у порівнянні з 2021 роком це означає зниження на 11,04%. Загалом, динаміку виробництва тютюнової продукції можна охарактеризувати середньорічним темпом зростання, розрахованим за середньою геометричною зваженою

Наступним етапом забезпечення своєчасного виготовлення спиртних напоїв у ТОВ «XXXXXXX» є аналіз ритмічності. Відхилення від оптимального режиму можуть підвищувати собівартість, збільшувати незавершене виробництво та запаси, негативно впливаючи на якість продукції та фінансовий стан підприємства. Підтримка ритмічності дозволяє рівномірно випускати продукцію, уникати екстрених ситуацій, знижувати витрати та виконувати зобов'язання перед споживачами.

Аналіз ритмічності здійснюється шляхом порівняння планових і фактичних показників за певний період. Зібрана інформація використовується для оцінки ефективності та своєчасного виявлення проблем, що дозволяє оперативно приймати рішення, забезпечуючи високу якість продукції та конкурентоспроможність.

У табл. 3.2 наведено динаміку коефіцієнтів ритмічності протягом серпня 2024 року.

Таблиця 3.2

Динаміка коефіцієнтів ритмічності за серпень 2024 року

Робочі дні	Випуск продукції в цінах, тис. грн		Коефіцієнт ритмічності
	за планом	фактично	
01.09	610,5	615,4	1,01
02.09	587,6	601,7	1,02
03.09	611,4	613,2	1,00
04.09	627,6	615,2	0,98
05.09	636,7	634,2	1,00
06.09	612,4	593,6	0,97
07.09	637,9	638,1	1,00
08.09	618,7	628,9	1,02
09.09	621,8	625,3	1,01
10.09	621,5	637,4	1,03
Загалом за період	6186,1	6203	1,00

Ритмічна виробнича діяльність передбачає виготовлення спиртних напоїв у рівних обсягах за визначені проміжки часу. Однак навіть за ритмічного випуску можливі збої, наприклад, через нестачу деталей або затримки у виробництві напівфабрикатів, що впливають на загальний процес. Ефективний аналіз виробництва в ТОВ «XXXXXXX» можливий завдяки автоматизації списання сировини та матеріалів, враховуючи потреби для своєчасного постачання.

Фінансовий результат підприємства визначається абсолютними (сума прибутку) та відносними (рівень рентабельності) показниками. Зростання прибутку й рентабельності важливе як для підприємства, так і для держави, забезпечуючи розвиток виробництва, соціальних програм і стабільні бюджетні надходження.

У табл. 3.3 наведено аналіз собівартості реалізованої продукції і товарів ТОВ «XXXXXXX».

Таблиця 3.3

Аналіз собівартості реалізованої продукції і товарів ТОВ «XXXXXXX»

Елементи прибутку підприємства	2022 рік	2023 рік	Абсолютна зміна
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	70040,9	270062,7	200021,8
Інші операційні доходи	928,2	2705,9	1777,7
Інші доходи	0	12,2	12,2
Разом доходи	70969,1	272780,8	201811,7
Собівартість реалізованої продукції	-55909,8	-	-130660,3
Інші операційні витрати	-16356,6	-62132,2	-45775,6
Інші витрати	-1142,4	-2552,9	-1410,5
Разом витрати	-73408,8	-	-178846,4
Фінансовий результат до оподаткування	-2439,7	21525,6	23965,3
Податок на прибуток	0	-37,5	-37,5
Чистий прибуток (збиток)	-2439,7	21488,1	23927,8

Таким чином, у звітному 2023 році підприємство отримало прибуток у розмірі 21 488,1 тис. грн. Після вирахування податків чистий прибуток становить 21 488,1 тис. грн. У 2022 році чистий прибуток був від'ємним і склав

-2 439,7 тис. грн., незважаючи на те, що реалізація готової продукції збільшилася на 200 021,8 тис. грн. Це пояснюється значним зростанням собівартості продукції на 130 660,3 тис. грн. і витрат, які зросли на 178 846,4 тис. грн. У звітному році фінансовий результат до оподаткування покращився на 23 965,3 тис. грн. Оскільки підприємство займається виключно операційною діяльністю, ефективний оперативний аналіз вартості готової продукції може бути реалізований у поєднанні з іншими основними елементами управління, що забезпечує можливість прийняття оптимальних управлінських рішень на основі адекватної інтерпретації облікових даних

3.2. Аналіз якості та асортименту готової продукції підприємства

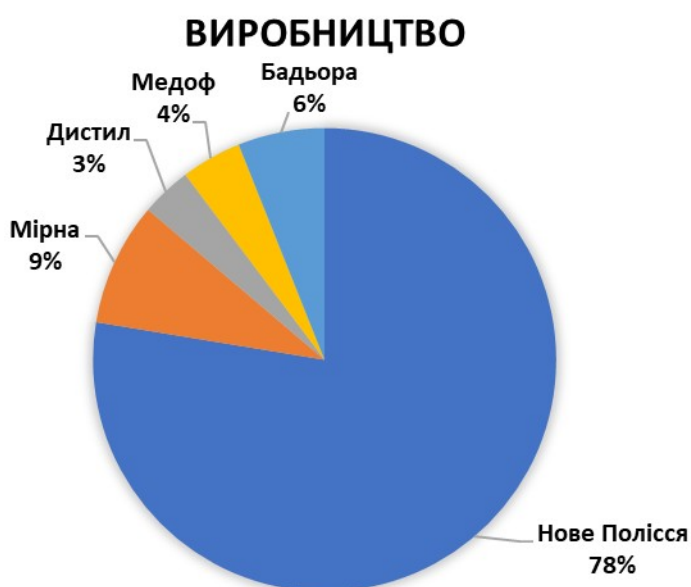
За даними світових досліджень, глобальний ринок горілки стабільно зростає. В Україні горілка є традиційно популярним напоєм, а ринок спирту регулюється державними органами. Обсяг ринку алкоголю залежить від економічних умов, законодавчих регуляцій та зміни споживчих вподобань.

В умовах високої конкуренції на ринку алкогольних напоїв якість продукції та її асортимент стають ключовими факторами для формування позитивного іміджу бренду, підвищення рівня лояльності споживачів та зміцнення позицій на ринку.

Компанія «XXXXXXX» спеціалізується на розливі горілчаних виробів для інших брендів, забезпечуючи виготовлення продукції за контрактним принципом. Виробничий процес включає використання комплектуючих, які надаються замовниками: пляшки, етикетки та пробки, а також чітке дотримання розробленої рецептури для кожного бренду. Завдяки цьому «XXXXXXX» обслуговує широкий асортимент відомих торгових марок, зокрема «Нове Полісся», «Бадьора», «Мірна», «Медоф», «Дистил», «Козацька міць», «Незламна Воля» та інших, що дозволяє компанії зміцнювати свою репутацію в галузі і задовольняти попит на якісні горілчані вироби різних категорій.

Контрактне виробництво дозволяє «XXXXXXX» оптимізувати процеси та зосередитися на високоякісному розливі, зберігаючи при цьому індивідуальні особливості кожного бренду. Кожен продукт відповідає вимогам замовника, що забезпечує стабільність смакових характеристик і відповідність споживчим очікуванням. Високі стандарти розливу, які підтримує «XXXXXXX», сприяють тому, що компанія успішно працює з різними виробниками, які орієнтовані як на внутрішній, так і на міжнародний ринки.

На рис. 3.1 розглянемо діаграму розподілу обсягів виробництва за брендами «Нове Полісся», «Дистил», «Мірна», «Медоф», «Бадьора» протягом 01.08.2024-31.10.2024.

Згідно з діаграмою розподілу обсягів виробництва за брендами, найбільшу частку у виробничій діяльності компанії «XXXXXXX» займає бренд «Нове Полісся», на який припадає 78% загального обсягу продукції. Це свідчить про домінуюче значення даного бренду для підприємства та його високу популярність серед споживачів. А також в цієї марки є більше видів горілок в порівнянні з іншими.

Інші бренди займають значно менші частки: «Мірна» становить 9%, «Бадьора» — 6%, «Медоф» — 4%, а «Дистил» — лише 3%. Така структура вказує на важливість диверсифікації асортименту та потенціал для збільшення

частки менш розвинених брендів, що може сприяти зниженню залежності від одного основного продукту і підвищенню стійкості компанії на ринку.

Окрім розливу продукції для інших брендів, компанія «XXXXXXX» розвиває власний преміальний бренд горілки – «Ukrainian Spirit». Цей бренд орієнтований на споживачів, які цінують високу якість та автентичність української горілки. Горілка «Ukrainian Spirit» виготовляється з особливою увагою до якості сировини та інноваційних технологій, що дозволяє створювати продукт преміум-класу з багатим смаком і виразним ароматом. Завдяки унікальній рецептурі та позиціонуванню, «Ukrainian Spirit» займає помітне місце в асортименті компанії, що дає змогу виділитися серед конкурентів і привернути увагу поціновувачів високоякісної горілкової продукції.

Бренд має нагороди такі як: Міжнародний конкурс IWSC (International Wine & Spirit Competition), Лондон — срібна медаль у категорії преміальних горілок у 2020 році.

Київський фестиваль спиртних напоїв — золота нагорода за кращу презентацію та якість горілки у 2021 році.

Vodka Masters, Великобританія — бронзова медаль у 2022 році за чистоту смаку та якість продукту.

World Spirits Award, Німеччина — спеціальна відзнака за унікальний дизайн і концепцію в 2023 році.

Аналіз конкурентів (модель 5 сил Портера)

Конкуренція між існуючими гравцями: на ринку України домінують великі гравці, такі як "Nemiroff", "Хортиця", "Finlandia" та інші. Ці компанії мають сильні позиції та розгалужені дистриб'юторські мережі. Бюджетний сегмент насичений, проте в преміальному сегменті ще є можливості для розвитку.

Загроза нових гравців: Ринок відносно закритий через високу вартість обладнання та жорсткі регуляції. Проте, крафтові виробники можуть стати загрозою через популярність ексклюзивних та автентичних продуктів.

Загроза заміників: Збільшується популярність вина, крафтового пива та коктейлів. Молодь все частіше обирає альтернативні напої, що може зменшити частку ринку для горілки.

Сила покупців: Основні покупці – великі мережі супермаркетів та дистриб'юторські компанії. Вони мають сильну позицію для впливу на ціноутворення, знижки та умови постачання.

Сила постачальників: Якщо у вас немає власного виробництва сировини, це може бути ризиком через залежність від постачальників. Зростання цін на спирт чи скляну тару може вплинути на рентабельність.

Сегментація ринку

Цінові категорії: Основні категорії: економ-сегмент (масова горілка для щоденного споживання), середній сегмент (більш якісна продукція для святкових подій) та преміум-клас (ексклюзивні напої для спеціальних подій). Преміум-сегмент зростає завдяки зростанню доходів та популярності преміальних брендів.

Географічна сегментація: Локальні ринки можуть бути більш насиченими, а тому розширення в інші регіони або країни може відкрити нові можливості. Для міжнародних ринків важливо розуміти місцеві регуляції та споживчі вподобання.

Аналіз основних конкурентів

Допустимо, у нас є 3 показники якості для продукту:

Смак: $g_1 = 0,85$, вагомість $Y_1 = 0,4$

Чистота: $g_2 = 0,9$, вагомість $Y_2 = 0,3$

Упаковка $g_3 = 0,75$, вагомість $Y_3 = 0,3$

Тепер розрахуємо U :

$$U = (Y_1 * g_1) + (Y_2 * g_2) + (Y_3 * g_3)$$

$$U = (0,4 * 0,85) + (0,3 * 0,9) + (0,3 * 0,75)$$

$$U = 0,34 + 0,27 + 0,225 = 0,835$$

Згідно з розрахунком інтегрального показника якості U , продукція отримала значення 0.835, що свідчить про високий рівень якості в межах трьох

основних критеріїв: смаку, чистоти та упаковки. Найбільший внесок у загальну оцінку зробив показник смаку (0.34), за ним слідує чистота (0.27) і упаковка (0.225). Враховуючи вагомість цих параметрів, загальна оцінка продукції «XXXXXXXX» є досить високою, що надає конкурентні переваги на ринку.

Цей показник якості вказує на те, що продукція компанії відповідає високим стандартам споживачів і демонструє оптимальне співвідношення між естетичними та органолептичними характеристиками. Показник $U = 0.835$ може слугувати еталоном для подальшого підвищення якості, зокрема, шляхом покращення дизайну упаковки, що потенційно може збільшити загальну інтегральну оцінку продукту.

Асортимент продукції підприємства XXXXXXXX включає низку спиртових та спиртовмісних продуктів, які відповідають вимогам стандартів та технічних умов, зокрема:

Розріджувач складний органічний на основі етанолу (кг) – продукт, створений для розведення та покращення властивостей різних органічних речовин, зокрема фарб і лаків. В основі розріджувача – етиловий спирт, що забезпечує високу летючість та сприяє рівномірному висиханню розчинів. Продукція відповідає всім нормативним вимогам якості, особливо щодо чистоти спирту та відповідності технічним умовам.

Розчин плівкоутворюючих смол для лаку для волосся (спиртовий розчин), ТУ У 20.3-40817370-007:2023 – спеціальний розчин, що застосовується у виробництві лаків для волосся. Висока якість продукту забезпечується стабільністю складу та точним дотриманням рецептури, що дозволяє досягати необхідної плівкоутворювальної здатності.

Розчин спиртовий запашних речовин (кг) – спиртовий розчин для парфумерної та косметичної промисловості, використовується для розчинення запашних речовин, які надають продукції приємного аромату. Асортимент та якість продукції зумовлені високими стандартами очищення спирту та контролю концентрації.

Санітарний спирт "IZA", 70% – дезінфекційний засіб на основі 70% етилового спирту, розфасований у зручні для споживача упаковки. Відповідність продукції санітарно-гігієнічним нормам гарантує ефективність дезінфекції та безпеку використання.

Санітарний спирт 70% денатурованого (кг) – дезінфекційний засіб, що використовується для санітарних потреб. Вміст денатурованого етилового спирту забезпечує антисептичний ефект та доступність для широкого кола споживачів. Відповідність технічним умовам забезпечує стабільну якість продукту.

Спирт етиловий денатурований (дал) та Спирт етиловий денатурований (кг) – продукція, що використовується як технічний спирт, придатний для застосування у різних промислових процесах, які не потребують харчового рівня очищення. Контроль чистоти та дотримання норм денатурованості гарантують безпечне використання для виробничих потреб.

Спирт етиловий з головними домішками, ТУ У 20.1-40817370-008:2024 (дал) – технічний продукт з додаванням домішок, що застосовується у промислових цілях. Точний склад і контроль технологічного процесу забезпечують стабільну якість продукту для використання у спеціалізованих галузях.

Спирт етиловий мін. 95% з кукурудзи (дал) – висококонцентроване етанолове рішення з біосировини, що має широке застосування в харчовій, фармацевтичній і косметичній промисловості. Завдяки високій чистоті та відповідності екологічним нормам, даний продукт відповідає зростаючим потребам підприємств з акцентом на екологічність.

3.3. Напрями оптимізації обліково-аналітичного процесу готової продукції

Стрімкий розвиток ринкових відносин у контексті масштабних політичних змін в Україні вимагає від керівництва ТОВ «XXXXXXX» чіткого усвідомлення механізмів ефективного управління підприємством. Система управлінського обліку є ключовим інструментом для контролю діяльності через аналітичні показники. Однак для повного зв'язку між формуванням облікової інформації та її застосуванням у процесі ухвалення управлінських рішень необхідно створити економічну модель.

Аналіз інформаційного забезпечення управління виробництвом і збутом продукції базується на розмежуванні понять «інформація», «інформаційні потоки» та «система інформаційного забезпечення». Для ТОВ «XXXXXXX» основою фінансової діяльності є економічна інформація, класифікована за різними критеріями.

Виробництво спиртних напоїв потребує ефективного управління матеріальними, фінансовими та трудовими потоками. Для цього необхідна автономна інформаційна система, яка забезпечує обробку специфічних інформаційних потоків. Логістичний підхід до управління передбачає формування системи контрольних показників на кожному етапі руху готової продукції та узгодження інформаційних потоків між усіма учасниками процесу. Під час створення моделі виникає низка організаційних та аналітичних питань, розв'язання яких має забезпечити відповідність майбутньої моделі потребам управління виробництвом та збутом готової продукції на ТОВ «XXXXXXX». Уточнено концептуальні та методологічні аспекти формування обліку, аналізу та контролю витрат на підприємстві, що призвело до вдосконалення обліково-аналітичної моделі інформаційної системи управління витратами.

Запропонована модель складається з п'яти основних блоків. Перший блок охоплює вимір господарських операцій та первинне документування всіх операцій, пов'язаних із формуванням собівартості продукції та її реалізацією. Швидкість і ефективність облікових процедур безпосередньо залежать від рівня інформаційного та технічного забезпечення.

Другий блок відображає модель фінансового обліку, що пов'язує фінансові та управлінські аспекти через формування звітів відповідальних осіб. Зміст і форма звітності мають враховувати як фінансовий, так і управлінський облік, що сприяє вибору необхідної облікової інформації відповідно до політики підприємства та формуванню внутрішніх показників.

Зв'язок між другим і третім блоками підтверджує інтеграцію концепцій фінансового та управлінського обліку. Формування внутрішньоуправлінської звітності відбувається відповідно до застосовуваної моделі управління, яка, у свою чергу, залежить від вимог менеджерів різних рівнів та спектра моделей планування і аналізу, які є у розпорядженні спеціалістів.

Четвертий і п'ятий блоки забезпечують комунікацію інформації в управлінні ТОВ «XXXXXXXX». Чітке розмежування між фінансовим та управлінським обліком сприяє точності управлінських рішень.

Фінансова звітність використовується для: аналітичних розрахунків, результати яких надаються менеджеру для ухвалення рішень, розрахунків за аналітичними моделями, що оптимізують витрати, інформування зовнішніх користувачів про фінансовий стан підприємства.

Внутрішньоуправлінська звітність служить для: оперативних рішень щодо виробництва та збуту, розрахунків за моделями для економічного обґрунтування рішень, оцінки фінансово-господарської діяльності.

Інтегрована інформаційна модель з п'ятьма підсистемами забезпечує зворотний зв'язок між менеджерами та обліком. Впровадження міжнародних стандартів і зростання інвестиційної привабливості, як у ТОВ «XXXXXXXX», посилили інтерес до сучасних інструментів управління, таких як бюджетування, аналіз і контроль.

Управлінський облік є ключовим елементом підвищення ефективності підприємства. Вибір моделей прийняття рішень залежить від типу проблеми й інформаційної системи. Чіткий розподіл функцій між бухгалтерським і управлінським обліком сприяє продуктивності, самоосвіті й ініціативності працівників облікового апарату.

У результаті проведеного економічного аналізу виробництва та реалізації готової продукції ТОВ «XXXXXXXX» виявлено, що обсяги виробництва спиртних напоїв суттєво зросли з 4162 тис. шт. у 2021 році до 9460,9 тис. шт. у 2022 році, проте в 2023 році спостерігалось зниження до 8416,5 тис. шт. Основні фактори, що вплинули на ці зміни, включають ефективність управлінських стратегій, ритмічність виробництва та облік витрат. Впровадження оперативного аналізу дозволило знизити витрати та підвищити прибутковість підприємства, а також забезпечити своєчасність виготовлення продукції, що позитивно позначилося на загальному фінансовому результаті. Зростання чистого доходу від реалізації, яке відбулося з 70040,9 тис. грн у 2022 році до 270062,7 тис. грн у 2023 році, підтверджує підвищення ефективності діяльності компанії, що сприяло її стабільності на ринку.

Впровадження обліково-аналітичної моделі управління на ТОВ «XXXXXXXX» призвело до значного підвищення ефективності управлінських процесів. Запропонована модель, яка складається з п'яти основних блоків, оптимізує облік, аналіз і контроль витрат, а також забезпечує інтеграцію фінансового та управлінського обліку. Чітке розмежування між цими аспектами дозволяє покращити прийняття рішень на всіх рівнях управління, забезпечуючи швидкий доступ до релевантної інформації. Завдяки запровадженню нових інформаційних систем та аналітичних підходів, підприємство отримує можливість оперативно реагувати на зміни ринкової ситуації, підвищуючи свою конкурентоспроможність та інвестиційну привабливість.

ВИСНОВКИ

За результатами виконання поставлених завдань можемо зробити певні висновки.

Розглянуто поняття готової продукції та її важливість для підприємств. Готову продукцію можна розуміти як результат виробництва, який пройшов усі етапи обробки і відповідає встановленим стандартам. Вона може мати матеріальну форму (вироби) або ж бути результатом виконаних робіт чи наданих послуг. Залежно від виробничого процесу, продукцію ділять на основну, супутню та побічну. Класифікація готової продукції враховує її форму, ступінь готовності, технічну складність і призначення, що допомагає підприємствам ефективно управляти її.

Окрім виробничої функції, готова продукція відіграє важливу роль в обліково-аналітичній системі підприємства. Оцінка її вартості різними методами є важливим кроком для визначення ринкової ціни продукції та управління фінансовими результатами. Готова продукція – це джерело прибутку, тому правильне відображення її вартості допомагає контролювати витрати, оптимізувати виробничі процеси і підтримувати конкурентоспроможність на ринку.

Виконано аналіз організаційно-економічної діяльності ТОВ «XXXXXXXX», що спеціалізується на дистиляції та виробництві алкогольних напоїв. Підприємство, яке працює з 1946 року, демонструє позитивну тенденцію в фінансових результатах, зокрема, відзначається значне зростання чистого доходу, який у 2023 році склав 270 062,7 тис. грн, що на 82,13% більше в порівнянні з 2021 роком. Попри непропорційний ріст собівартості, валовий прибуток підприємства також суттєво зріс, що свідчить про ефективність прийнятих управлінських рішень. Чистий прибуток змінився з від'ємного показника у 2021 році на позитивний у 2023 році, що свідчить про успішну адаптацію компанії до змін у ринковому середовищі та покращення її

фінансової стійкості.

Проаналізовано організацію обліку виробництва і реалізації продукції на ТОВ «XXXXXXXX», акцентуючи увагу на необхідності впровадження структурованого обліково-аналітичного процесу для забезпечення точності даних про готову продукцію. Дослідження свідчить про те, що підприємство має належні технологічні процеси та кваліфікований обліковий персонал, проте стикається з недостатньою автоматизацією складського обліку. Виявлено відсутність графіку документообігу, що ускладнює контроль за обсягами та термінами постачання продукції. Запропоновано ряд покращень, серед яких впровадження контролю за фактичними датами відвантаження, оптимізація ведення документації та проведення комплексного аналізу собівартості продукції для підвищення ефективності управлінських процесів.

Окремо розглянуто аспекти обліку готової продукції на ТОВ «XXXXXXXX», що спеціалізується на виробництві алкогольних напоїв. Наголошується на важливості впровадження ефективних облікових методів, таких як картки складського обліку та електронні системи, для поліпшення контролю за залишками продукції та організації інвентаризації. Особлива увага приділяється регулярній перевірці якості продукції, а також документації, що супроводжує процеси надходження, обліку та реалізації. Використання облікових рахунків, зокрема для собівартості реалізованої продукції та витрат на збут, є критично важливим для фінансового управління та підвищення прибутковості підприємства. Завдяки продуманій організації обліку та контролю, ТОВ «XXXXXXXX» має можливість оперативно реагувати на виклики ринку, що суттєво впливає на його успішність.

Після детального економічного аналізу виробництва та реалізації готової продукції ТОВ «XXXXXXXX» стало зрозуміло, що обсяги виготовлення спиртних напоїв зросли з 4162 тис. одиниць у 2021 році до 9460,9 тис. одиниць у 2022 році. Однак у 2023 році відбулося зниження до 8416,5 тис. одиниць. Основними чинниками, які вплинули на ці зміни, є ефективність управлінських стратегій, стабільність виробничих процесів та контроль витрат. Завдяки

оперативному аналізу підприємству вдалося зменшити витрати й підвищити прибутковість, а також забезпечити своєчасне виготовлення продукції, що позитивно відобразилося на загальному фінансовому результаті. Зростання чистого доходу від реалізації з 70040,9 тис. грн у 2022 році до 270062,7 тис. грн у 2023 році свідчить про покращення ефективності роботи компанії, що, у свою чергу, допомогло їй утримувати стабільність на ринку.

Запровадження обліково-аналітичної моделі управління на ТОВ «XXXXXXX» дало змогу значно підвищити ефективність управлінських процесів. Пропонована модель, що складається з п'яти основних блоків, оптимізує облік, аналіз і контроль витрат, а також забезпечує інтеграцію фінансового та управлінського обліку. Чітке розмежування цих аспектів дозволяє покращити процес прийняття рішень на всіх рівнях управління, забезпечуючи швидкий доступ до актуальної інформації. Завдяки новим інформаційним системам та аналітичним підходам підприємство отримує можливість оперативно реагувати на зміни в ринковій ситуації, що підвищує його конкурентоспроможність та інвестиційну привабливість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрющенко Н. С. Суть і значення витрат: історичний аспект. *Актуальні проблеми економіки*. 2007. №5. С. 3-7.
2. Андрющенко Н. С. Формування інформації про адміністративні витрати в управлінському обліку. *Облік і фінанси АПК*. 2010. № 1. URL: <http://www.nbuiv.gov.ua> (дата звернення: 10.09.2024).
3. Анкета ТОВ «XXXXXXXX». URL: https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/40817370/ (дата звернення: 25.09.2024).
4. Артем'єва О. О. Бурдега К. О, Вавілов В.В, Грищук Є.С. Розвиток бухгалтерського обліку та оподаткування в Україні. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Rozdymakha_Iryna/Rozvytok_bukhhalterskoho_obliku_ta_opodatkuvannia_v_Ukraini.pdf?PHPSESSID=dhugbiv8lck0l7ffb5botrsff6 (дата звернення: 02.11.2023).
5. Баланюк І. Ф., Григорів О. О., Іванюк Т. Л. Організація обліку і контролю готової продукції підприємства інноваційна економіка. *Інноваційна економіка*. URL: <http://inneco.org/index.php/inneco.ua/article/view/522> (дата звернення: 01.11.2023).
6. Бородкін О.С. Про формування і облік собівартості продукції за ринкових умов. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2012. № 3. С.32 – 41.
7. Буравська В. П. Автоматизація бухгалтерського обліку готової продукції за допомогою сучасних програмних засобів та інформаційних технологій. Сучасні тенденції розвитку обліку, аналізу, контролю, аудиту та оподаткування : Тези доп. VI міжнар. науково-практ. конф., м. Луцьк, 16 трав. 2024 р.
8. Буравська В. П. Обліково-аналітичне забезпечення бізнес-процесів підприємства. Готова продукція: сутність, критерії оцінки та класифікація : Тези доп. VII міжнар. науково-практ. конф., м. Луцьк, 21 листопада 2024 р.

9. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік : підручник. Житомир: ЖІТІ, 2003. 672 с
10. Бутинець Ф. Ф., Організація бухгалтерського обліку. Житомир: ПП «РУТА», 2018. 576с.;
11. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підруч. для студ. вищих навчальних закладів. Житомир: Рута, 2016. С. 832.;
12. Вігуржинська С. Ю. Економіка підприємства. Одеса, 2014. 256 с.;
13. Вовчик Н. Л. Інтегрована система обліку і контролю витрат в управлінні якістю продукції. URL: https://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/pidrozdzily/Aspirantura/Rady/Spec_vchena_rada/Dysertacii/2021_03/Vovchik_Avtoreferat.pdf (дата звернення: 01.11.2023).
14. Вороніна В. Л. Особливості документального відображення руху готової продукції. *Кримський економічний вісник*. 2015. № I. 277-282 с.
15. Гетьман О. О. Шаповал В. М. Економіка підприємства. Київ: Центр учбової літератури, 2015. 488 с.;
16. Глібко В. М. Судова бухгалтерія: підруч. Київ: «Юрінком Інтер», 2016. С. 224.
17. Говорушко Т. А. Аналіз фінансових результатів підприємств спиртової промисловості. *АгроИнКом*, 2011. № 7-9. С. 1-10.
18. Голов С. Ф. Управлінський облік : підручник. Київ : Лібра, 2003. 704с.
19. Голов С. Ф., Бухгалтерський облік за міжнародними стандартами. Київ: Лібра, 2015. 840с.;
20. Гончаров В. М., Касьянова Н.В., Вецепура Н. В., Солоха Д. В. Внутрішній економічний механізм підприємства : навчальний посібник. Донецьк : СПД Купріянов В.С., 2007. 284 с.
21. Грещак М. Г. Управління витратами : навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. Київ : КНЕУ, 2002. 131с.

22. Даньків Й.Я. Брохун Н.С. Вакаров В.М. Облік, аналіз, аудит, звітність та оподаткування в умовах глобалізації економіки. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/142/1/Облік,%20аналіз,%20аудит,%20звітність%20та%20оподаткування_Монографія.pdf (дата звернення: 02.11.2023).

23. Дейнеко Л.В. Розвиток харчової промисловості України в умовах ринкових перетворень (проблеми теорії і практики). Київ : Знання, 2009. 237с

24. Дерій В. А. Готова продукція в системі управління матеріальними ресурсами і витратами підприємства: обліково-аналітична категорія, класифікація, оцінка та облік. *DSpace at West Ukrainian National University*. URL: [http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/48292/1/Дерій%20В.%20А.,%20%20Гуменна-Дерій%20М.%20В.,%20Є.%20Ю.%20Шара%20Є.%20Ю.,%20%20Слесар%20Т.%20М.%20%202023.%20Вип.%202%20\(70\)..pdf](http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/48292/1/Дерій%20В.%20А.,%20%20Гуменна-Дерій%20М.%20В.,%20Є.%20Ю.%20Шара%20Є.%20Ю.,%20%20Слесар%20Т.%20М.%20%202023.%20Вип.%202%20(70)..pdf) (дата звернення: 01.11.2023).

25. Должанський М. І., Должанський А. М. Бухгалтерський облік в Україні з використанням Положень (стандартів) бухгалтерського обліку: Навчальний посібник. Львів: Львівський банківський інститут НБУ, 2003. 494 с.

26. Жук В.М. Розвиток теорії бухгалтерського обліку: інституціональний аспект. URL: https://magazine.faaaf.org.ua/images/stories/juk/monograf_2018/Zhuk_monografy_2018.pdf (дата звернення: 02.11.2023).

27. Іванюта П. В. Внутрішньогосподарський (управлінський) облік у виробничих підрозділах сільськогосподарських господарюючих суб'єктів: навч. посібн. Київ : Центр навч. літератури, 2006. 362с.

28. Каменська Т. О. Облік та внутрішній аудит витрат олійно-жирового виробництва. Київ, 2015. 232 с.

29. Квед-2010: Клас 11.01. URL: https://kved.ukrstat.gov.ua/KVED2010/11/KVED10_11_01.html (дата звернення: 25.09.2024).

30. Кисіль Н. М. Методологічні аспекти обліку готової продукції на підприємствах лісової галузі. *Збірник наукових праць*. 2015. Вип. 14.1. С. 145-150.
31. Клепар Г. І. Витрати підприємства в податковому кодексі України та національних положеннях (стандартах) бухгалтерського обліку: узгодженість та суперечності. *Науковий вісник ужгородського університету*. 2011. № 33 (2). С.96-100.
32. Кокоша С. В. Організація обліку та аналіз наявності і руху готової продукції. URL: <http://ir.stu.cn.ua/handle/123456789/26647> (дата звернення: 02.11.2023).
33. Кравченко С. Г. Finished goods and coast of goods sold. Збірник матеріалів XV міжвузівської науково-практичної конференції «Підготовка фахівців на шляху до євроінтеграції: проблеми та перспективи», (м. Дніпро, 2021 р.). Дніпро: Дніпровський державний аграрно-економічний університет, 2021. С. 40-41;
34. Кравченко С. Г. Місце готової продукції в обліку. Збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної інтернетконференції «Облік, аудит, оподаткування та звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств», (м. Дніпро, 13-14 травня 2021 р.). Дніпро: Дніпровський державний аграрно-економічний університет, 2021. С. 30-33;
35. Кравченко С. Г. Теоретичні основи організації обліку готової продукції на підприємстві. Збірник матеріалів XI 1 том науково-практичної конференції «Молоді науковці-аграрники: традиційні й нові аспекти досліджень», (м. Дніпро, 23-25 березня 2021 р.). Дніпро: Дніпровський державний аграрно-економічний університет, 2021. С. 54-56;
36. Кравченко С. Г. Удосконалення обліку та формування собівартості готової продукції. Колективна монографія Дніпропетровського державного аграрно-економічного університету. 2021. С. 62-73;
37. Крамаренко Г. О. Фінансовий менеджмент: підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2016. 520 с.;

38. Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Мельник Р. О. Бухгалтерський облік за національними стандартами : практичний посібник. Тернопіль: Економічна думка, 2003. 236 с.
39. Круш В. П. Економіка підприємства: навч. посіб. Київ: Ельга-Н., КНТ, 2017. 780 с.;
40. Кузьмінський А. М. Організація бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. Київ. : Вища школа, 2015. 223 с.
41. Кулаковська Л. П. Основи аудиту: навч. посібник. Київ : Каравелла, 2015. 312 с.;
42. Кучерак Д. Я. Супутня продукція. Дебет-кредит. 2016. № 13 (14). URL: <http://www.dtkk.com.ua/show/3cid01587.html> (дата звернення: 15.10.2024).
43. Ластовецький В. Який вид обліку не є управлінським? Бухгалтерський облік і аудит. 2003. № 4. С.40-44.
44. Ластовецький В.О. Виробничо-комерційний облік і внутрішньогосподарська (управлінська) звітність за центрами витрат і відповідальності. Чернівці : Місто, 2003. 156 с.
45. Лехняк В. С. Формування системи обліку та аналізу готової продукції промислових підприємств. ELARTU. URL: <http://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/29893> (дата звернення: 01.11.2023).
46. Ловінська Л. Г., Жилкіна Л. В., Голенко О. М. Бухгалтерський облік: навч. посіб. Київ: КНЕУ, 2002. 370 с.
47. Макаренко А. П. Аудит: навч.-метод. посібник. Запоріжжя : ЗДІА, 2016. 184 с.
48. Макаренко А. П. Методика аудиту виробничих витрат: економіка та підприємство. 2015. № 1. С. 138—142.
49. Макаренко А. П. Методичні підходи до проведення внутрішнього аудиту звіту про фінансові результати в системі управління економічною безпекою підприємства. Запоріжжя: КПУ, 2015. С. 118-120.;
50. Макаренко А. П. Організація і методика аудиту: навчально-методичний посібник. Запоріжжя: ЗДІА, 2014. 288 с.

51. Макаренко А. П. Розробка програми аудиту виробничих запасів: наукові праці. Полтава : ПДАА. 2018. С. 40-48.;
52. Малюга Н. М. Наукові дослідження в бухгалтерському обліку: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Житомир: ПП «Рута», 2016. 476с.;
53. Маренич Т. Г. Бухгалтерський облік в агроформуваннях : підручн. Київ : ВД «Професіонал», 2005. 896 с.
54. Меліхова Т. О. Розробка програми аудиту виробничих запасів для підвищення фінансової безпеки підприємства. *Економіка і держава*. 2017. № 1. С. 51 – 55.;
55. Мних Є. В. Економічний аналіз: навчальний посібник. Львів: Армія України, 2019. 144 с.;
56. Нашкерська Г. В. Фінансовий облік: навчальний посібник. Київ: Кондор, 2015. 503 с.
57. Нитецкий В. В. Аудит: ціль і задачі. Бухгалтерський облік. 2015. № 3, С. 6- 8.
58. Партин Г. О. Управління витратами підприємства: концептуальні засади, методи та інструментарій. Київ: УБС НБУ, 2018.219с.;
59. Петрик О. А. Аудит: методологія та організація : моногр. Київ., 2017. 260 с.;
60. Пилипенко К. А., Малюга Н. М. Перспективи розвитку бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту в умовах інноваційних інформаційних технологій. URL:<http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/11475/1/mono2021.pdf> (дата звернення: 02.11.2023).

ДОДАТКИ

